

STUDIE & WERK 2021

DE ARBEIDSMARKTPOSITIE VAN HBO- EN WO-ALUMNI

RAPPORT

seo • economisch onderzoek

AUTEURS

PAUL BISSCHOP, HENRI BUSSINK, JELLE ZWETSLOOT

IN OPDRACHT VAN

ELSEVIER WEEKBLAD

AMSTERDAM, JULI 2021

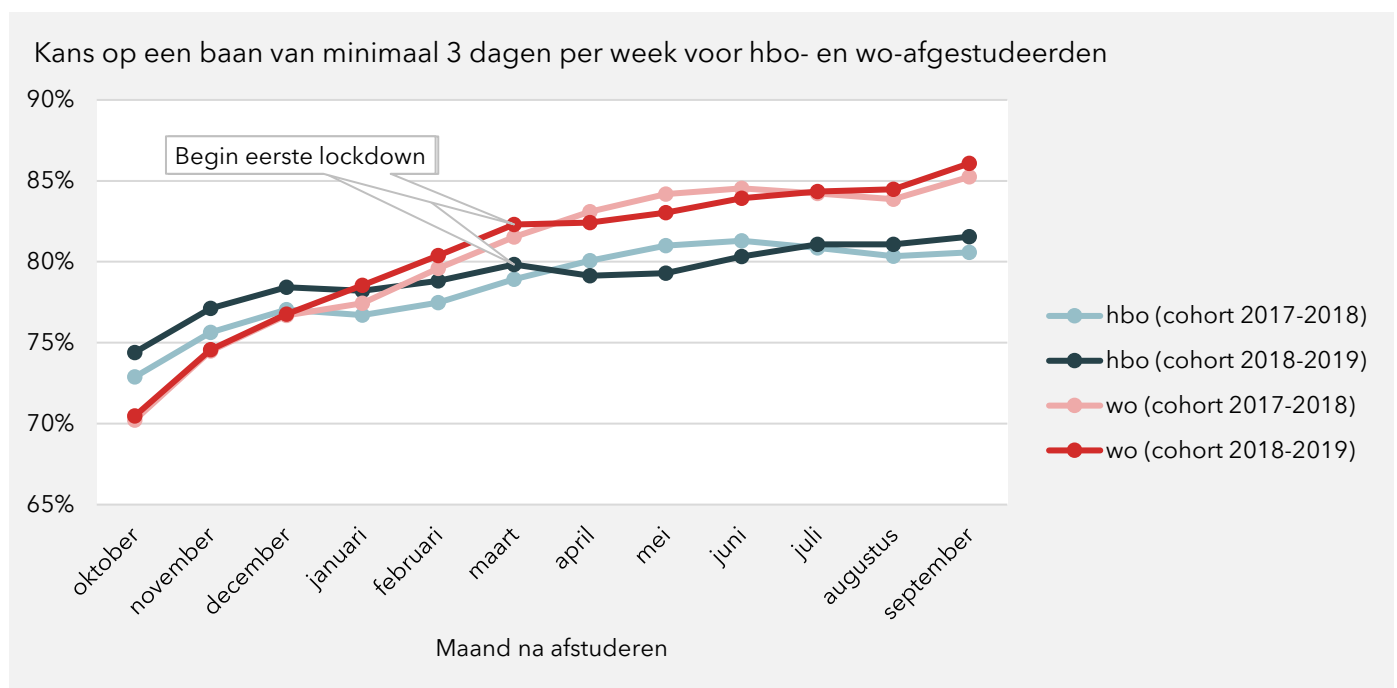
Samenvatting

De baankansen van hbo- en wo-afgestudeerden die eind 2019 de arbeidsmarkt opkwamen liggen na een korte dip tijdens het begin van de coronapandemie gemiddeld hoger dan die van de vorige lichting starters. De startpositie op de arbeidsmarkt hangt verder net als in eerdere jaren sterk samen met de gevolgde opleiding.

Startpositie op de arbeidsmarkt

De coronapandemie heeft weinig vat gehad op de startpositie op de arbeidsmarkt van hbo- en wo-afgestudeerden van 2018-2019 die de arbeidsmarkt opkwamen, zie Figuur S.1. Voorafgaand aan de pandemie was de kans op een substantiële baan van minimaal drie dagen per week voor deze groep starters tot zes maanden na afstuderen (maart 2020) relatief hoog. Tijdens de eerste lockdown (maart 2020 - juni 2020) was er weliswaar sprake van een korte dip, maar twaalf maanden na afstuderen (september 2020) lagen de baankansen op een substantiële baan alweer hoger dan die van de vorige lichting starters (afstudeercohort 2017-2018 in september 2019).

Figuur S.1 Corona heeft weinig invloed op de kans op een baan van hbo- en wo-afgestudeerden

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

De startsalarissen van hbo- en wo-afgestudeerden circa één jaar na afstuderen zijn voor het afstudeercohort 2018-2019 verder gestegen. Met name de startsalarissen van afgestudeerden die een medische opleiding hebben afgerond zijn hoger dan die van de vorige lichting starters. Ook de uurlonen liggen voor het afstudeercohort 2018-2019 hoger dan voor het afstudeercohort 2017-2018.

Daarnaast is de duur tot een substantiële baan voor afstudeerders tussen september 2018 en augustus 2019 verder gedaald. Starters die vanaf het najaar 2019 afstudeerden, hebben naar verwachting weer te maken met een langere

duur tot een substantiële baan. De mate waarin afgestudeerden één jaar na afstuderen een vast dienstverband hebben, is bij hbo-afgestudeerden gestegen en bij wo-afgestudeerden licht gedaald. De stijging bij hbo-afgestudeerden komt vooral door een stijging bij afgestudeerden die een medische opleiding of een opleiding in de gamma-richting hebben gevolgd.

Verschillen tussen opleidingen

Het salaris, de duur tot een substantiële baan en de kans op een vast dienstverband verschillen sterk per gevolgde opleiding. Afgestudeerden van lerarenopleidingen en technische opleidingen vinden het snelst een substantiële baan. Binnen de lerarenopleidingen is er sprake van verschillen: afgestudeerden van de pabo en de ALO verdienen gemiddeld minder dan afgestudeerden van de Lerarenopleidingen Wiskunde, Nederland, Engels, Economie of Gezondheidszorg en welzijn. Afgestudeerden Verloskunde en Maritiem Officier (hbo) en Tandheeskunde en Geneeskunde (wo) verdienen het meest, gevolgd door Verpleegkunde, Mondzorgkunde en Fysiotherapie (hbo) en Diergeneeskunde en Econometrie (wo). Hbo-afgestudeerden binnen het domein Taal en communicatie en Kunst verdienen doorgaans minder als zij na het behalen van hun hbo-bachelordiploma in loondienst gaan. Wo-afgestudeerden die een opleiding hebben afgerond in het domein Taal, communicatie en cultuur of Kunst, geschiedenis en filosofie, hebben gemiddeld de laagste startsalarissen.

Verschillen tussen afgestudeerden

Persoonskenmerken hangen in mindere mate samen met de startpositie van afgestudeerde hbo'ers en wo'ers dan de gevolgde opleiding. Toch pakt de overgang naar de arbeidsmarkt voor bepaalde groepen afgestudeerden gunstiger uit. Zo vinden oudere afgestudeerden, uitwonende afgestudeerden en afgestudeerden met relevante werkervaring eerder een substantiële baan en hebben zij een hoger startsalaris.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Ontwikkeling op de arbeidsmarkt voor recent afgestudeerde hbo'ers en wo'ers	2
2.1	Aantal afgestudeerden	2
2.2	Inkomenssituatie	3
2.3	Salaris	7
2.4	Duur tot de eerste substantiële baan	9
2.5	Vast dienstverband	11
3	Verschillen tussen opleidingen	13
3.1	Salaris	13
3.2	Duur tot een substantiële baan	21
3.3	Vast dienstverband	25
4	Verschillen tussen afgestudeerden	28
4.1	Inkomsten uit loondienst	28
4.2	Duur tot de eerste substantiële baan	33
Bijlage A	Onderzoeksverantwoording	36

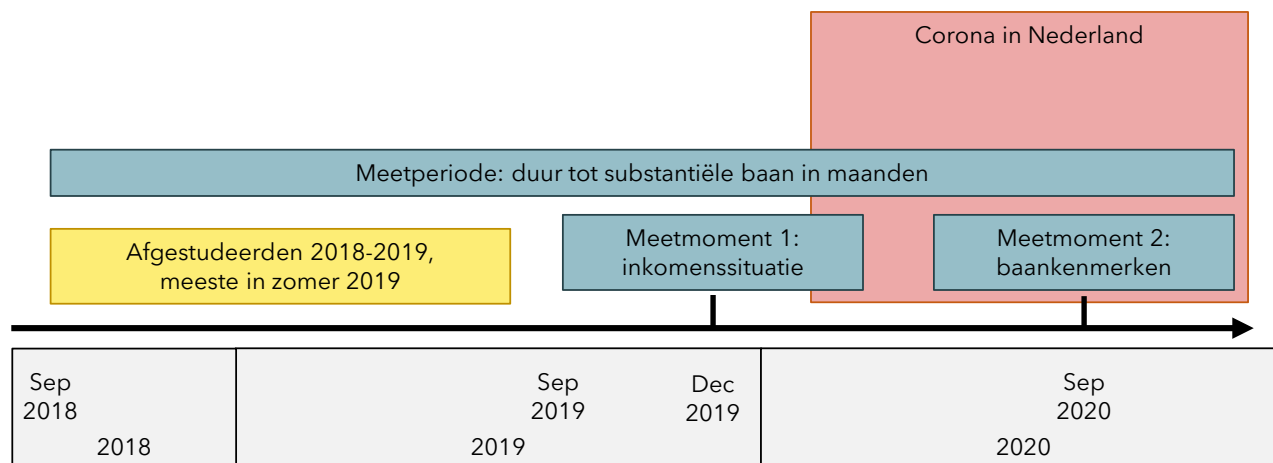
1 Inleiding

De 25^e editie van Studie & Werk brengt op basis van CBS Microdata in kaart hoe de arbeidsmarkt voor afgestudeerde hbo'ers en wo'ers eruit ziet. Dit gebeurt op basis van drie indicatoren: het salaris, de duur tot de eerste substantiële baan en de kans op een vast dienstverband.

Studie & Werk brengt sinds 1997 de arbeidsmarktpositie van afgestudeerden uit het hoger onderwijs in beeld. Deze rapportage presenteert de bevindingen van de 25^e editie. Sinds 2017 gebruikt Studie & Werk integrale gegevens over afgestudeerden van hbo- en wo-opleidingen via de Microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Door het integrale karakter van de CBS Microdata geeft Studie & Werk een compleet beeld van de arbeidsmarktpositie van alle afgestudeerden van hbo-bacheloropleidingen en wo-masteropleidingen, inclusief de internationale studenten. Afgestudeerden die na het behalen van een hbo-bachelor of wo-master diploma verder studeren worden niet meegenomen in de analyse van de startpositie, maar wel in de analyses van de arbeidsmarktpositie op de langere termijn als zij de nieuwe studie niet afmaken.

Dit onderzoek gaat in op de arbeidsmarktsituatie van hbo'ers en wo'ers die tussen september 2018 en augustus 2019 afstudeerden. Ook bevat het de arbeidsmarktpositie tien jaar na afstuderen van de afstudeerders uit 2009-2010. De arbeidsmarktsituatie is gemeten op verschillende peilmomenten, zie Figuur 1.1. Eén daarvan is december 2019, aan de vooravond van de corona-uitbraak in Nederland. Resultaten met betrekking tot de inkomenssituatie (werkend, geen inkomen, studierend, etc.) zijn daardoor nog niet beïnvloed door corona. Andere indicatoren zoals de kans op een vast dienstverband of het bruto maandloon zijn gemeten in september 2020, tussen de eerste en de tweede lockdown in Nederland. Het is onduidelijk hoe de coronapandemie hierop van invloed is, aangezien het deels baankenmerken betreft van contracten die overeen zijn gekomen vóór corona. Ten slotte heeft corona invloed gehad op de duur tot een substantiële baan na afstuderen, maar alleen als de afgestudeerden binnen circa acht maanden na afstuderen (in de periode voorafgaand aan de eerste lockdown) nog geen baan hadden gevonden. Daardoor raakt corona vooral opleidingen met een relatief lange duur tot een substantiële baan harder dan opleidingen met een relatief korte duur voor het cohort dat afstudeerde in 2018-2019. Volledige verschuivingen in de arbeidsmarktpositie als gevolg van de coronacrisis kunnen verwacht worden in Studie & Werk 2022, als het gaat over de studenten die tussen september 2019 en augustus 2020 hun diploma behaalden.

Figuur 1.1 Timing Studie & Werk 2021 ten aanzien van corona

2 Ontwikkeling op de arbeidsmarkt voor recent afgestudeerde hbo'ers en wo'ers

De coronapandemie heeft weinig vat gehad op de startpositie op de arbeidsmarkt van studenten die in 2018-2019 hun diploma behaalden. De baankansen en salarissen zijn hoger dan die van het afstudeercohort 2017-2018. Studenten die vanaf het najaar van 2019 zijn afgestudeerd, hebben naar verwachting weer te maken met een langere duur tot een substantiële baan.

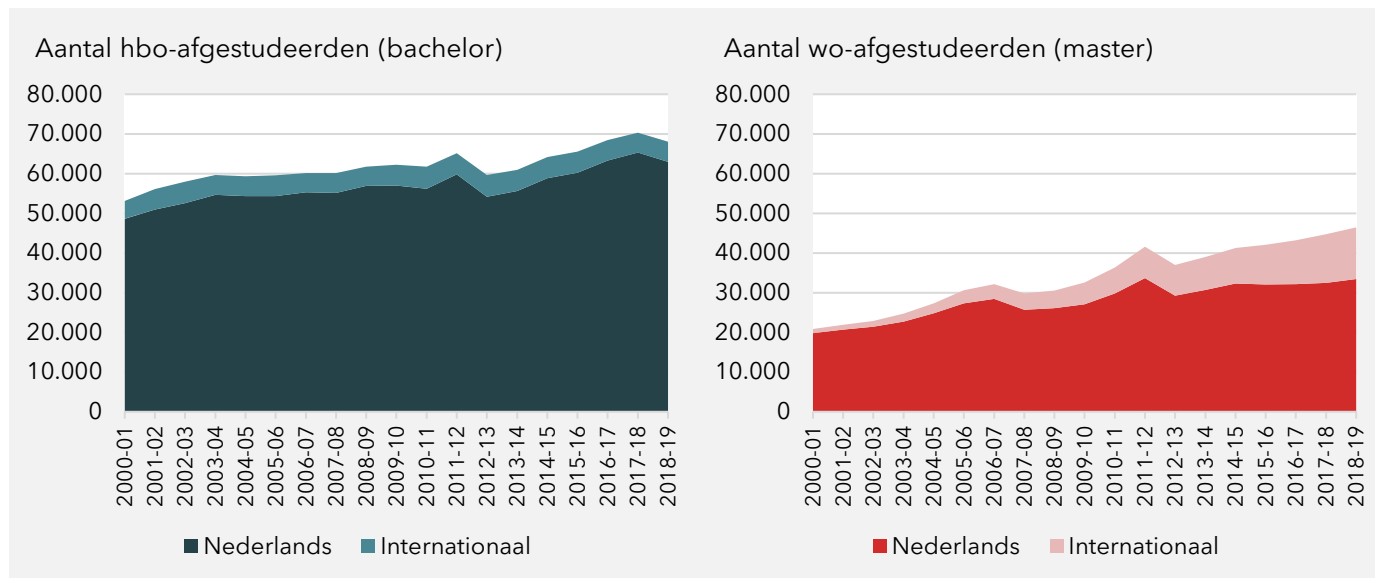
Hoe staat de arbeidsmarkt voor startende hbo- en wo-afgestudeerden er voor en hoe is deze veranderd in de afgelopen jaren? Dit hoofdstuk geeft antwoord op deze vragen aan de hand van een viertal indicatoren. Achtereenvolgens worden de inkomenssituatie, het startsalaris, de duur tot een substantiële baan en de baan zekerheid besproken. Voordat wordt ingegaan op de arbeidsmarktpositie beschrijft dit hoofdstuk de ontwikkeling van het aantal afgestudeerden.

2.1 Aantal afgestudeerden

- Het aantal afgestudeerden met een hbo-bachelordiploma is in 2018-2019 gedaald, het aantal afgestudeerden met een wo-masterdiploma juist verder gestegen.
- Het aandeel internationale studenten in het wo is in 2018-2019 verder gegroeid naar 28 procent.

Na een jarenlange stijging in het aantal gediplomeerden met een hbo-bachelordiploma, is het aantal in 2018-2019 voor het eerst weer gedaald van 70 duizend naar 68 duizend (Figuur 2.1). In het wo is het aantal gediplomeerden met een masterdiploma verder toegenomen, van circa 45 duizend naar circa 46 duizend gediplomeerden. Zowel het aantal internationale afgestudeerden als het aantal Nederlandse afgestudeerden met een masterdiploma is gestegen. Naar verhouding wordt het aantal internationale studenten in het wo steeds groter.

Figuur 2.1 Daling in het aantal hbo-bachelorafgestudeerden in 2018-2019, stijging in het aantal mastergediplomeerden

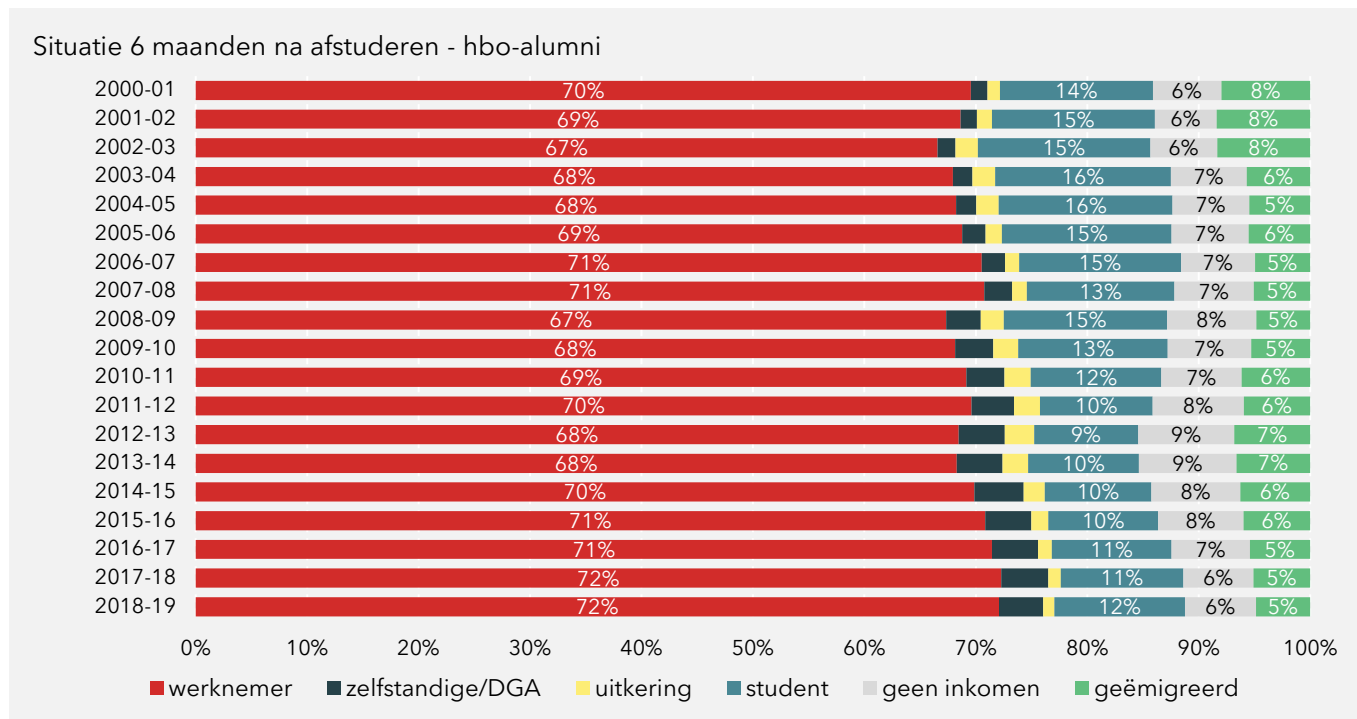
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

2.2 Inkomenssituatie

- Vlak voor de coronapandemie in Nederland zijn intrede deed, waren de baankansen voor hbo- en wo-afgestudeerden zes maanden na afstuderen vrij hoog.
- Ten opzichte van het cohort 2017-2018 zijn de baankansen van internationale afgestudeerden van het cohort 2018-2019 gestegen. Steeds meer internationale afgestudeerden vonden werk.

Het aandeel hbo-afgestudeerden dat zes jaar na het behalen van het diploma in loondienst is bij een werkgever is net als bij het vorige cohort 72 procent. Dit aandeel is in de afgelopen 20 jaar niet zo hoog geweest. Het aandeel dat een uitkering als hoofdbron van inkomen heeft, is verder gedaald naar afgerond 1 procent. De situatie geeft de stand van zaken van december 2019, vlak voordat de coronapandemie Nederland bereikte. Figuur 2.2 laat zien dat de arbeidsmarkt voor hbo-afgestudeerden toen nog zeer gunstig was.

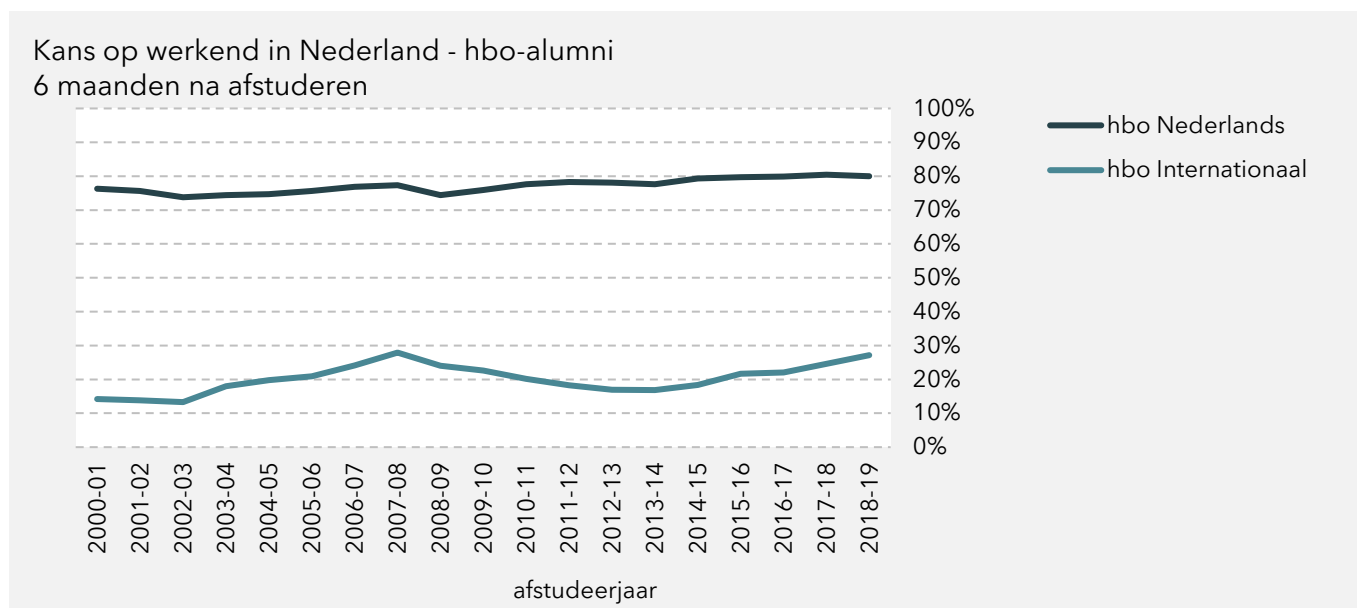
Figuur 2.2 Het perspectief op werk zes maanden na afstuderen voor hbo-afgestudeerden was in december 2019 gunstig

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Het goede arbeidsmarktperspectief komt ook tot uiting in de kans op werk indien afgestudeerden niet doorstuderen (of naar het buitenland vertrekken; Figuur 2.3). Voor Nederlandse hbo-afgestudeerden ligt de baankans al een aantal jaar stabiel op 80 procent. Voor internationale studenten die een hbo-diploma behalen is de baankans de afgelopen jaren gestegen, naar bijna 30 procent voor het cohort 2018-2019.

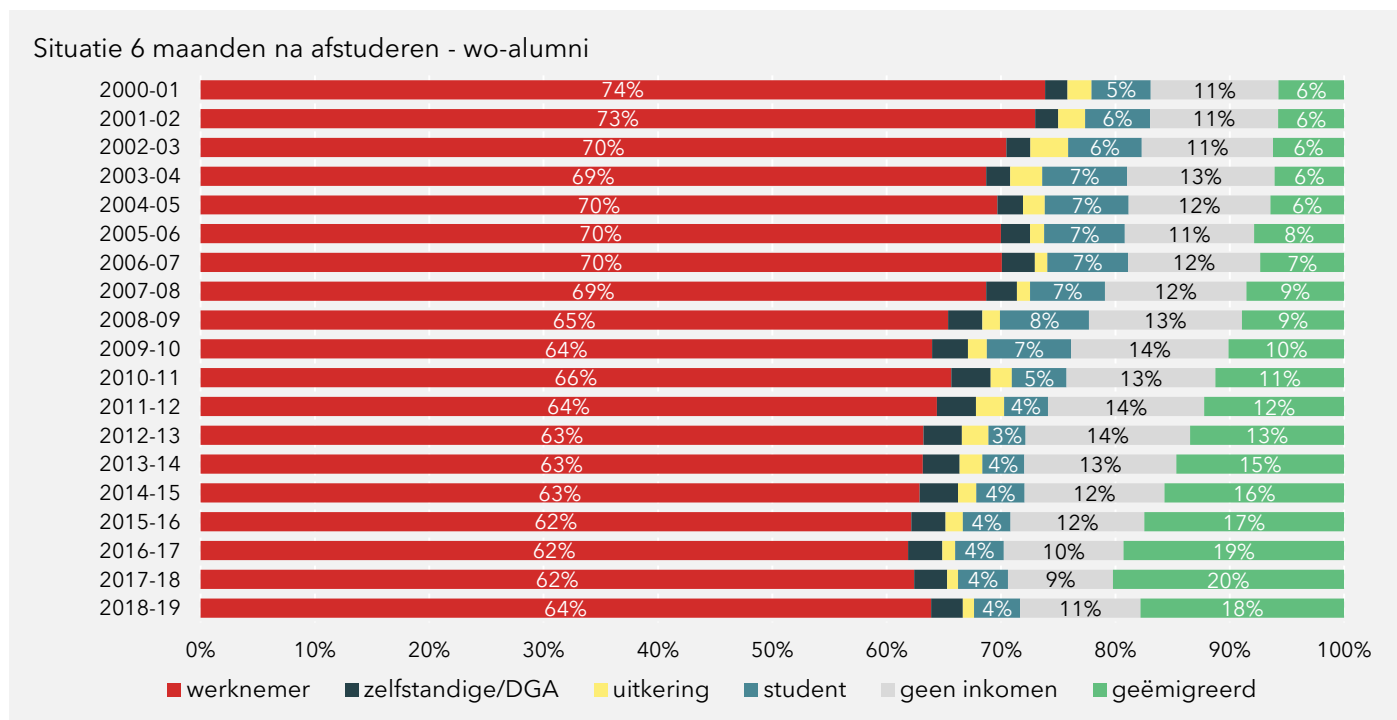
Figuur 2.3 De baankans voor internationale studenten met een hbo-bachelordiploma is gestegen

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Bij wo-alumni is het aandeel met werk in loondienst zes maanden na afstuderen gestegen naar 64 procent in het cohort 2018-2019 (Figuur 2.4). Er is ook een stijging in het aandeel wo-afgestudeerden zonder inkomen (naar 11 procent) en het aandeel afgestudeerden dat na het behalen van het diploma naar het buitenland gaat is gedaald naar 18 procent.

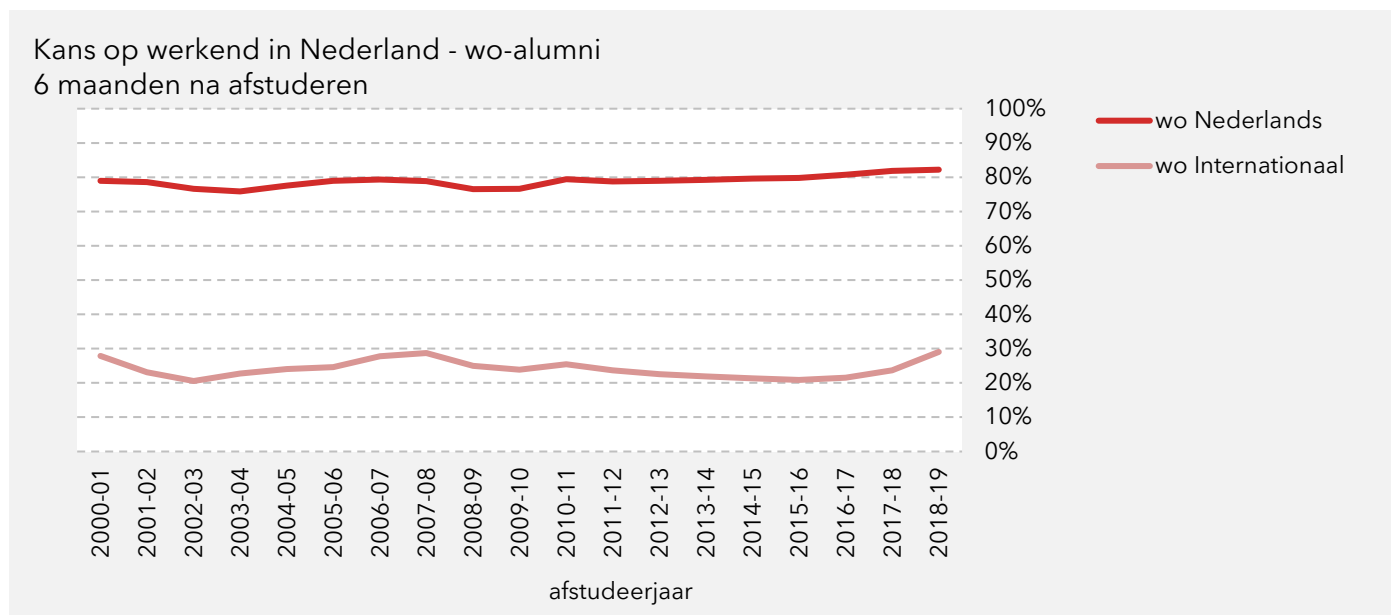
Figuur 2.4 Meer wo-afgestudeerden in loondienst, maar ook meer afgestudeerden zonder inkomen

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Ook bij wo-afgestudeerden is de baankans van afgestudeerden die niet doorstuderen of naar het buitenland vertrekken, gestegen (Figuur 2.5). Dat is met name het geval voor internationale studenten met een masterdiploma op zak. Hun baankans was in het cohort 2017-2018 25 procent en in het cohort 2018-2019 29 procent. De baankans voor Nederlandse afgestudeerden ligt op 82 procent.

Figuur 2.5 Baankansen voor wo-afgestudeerden zes maanden na afstuderen zijn gestegen

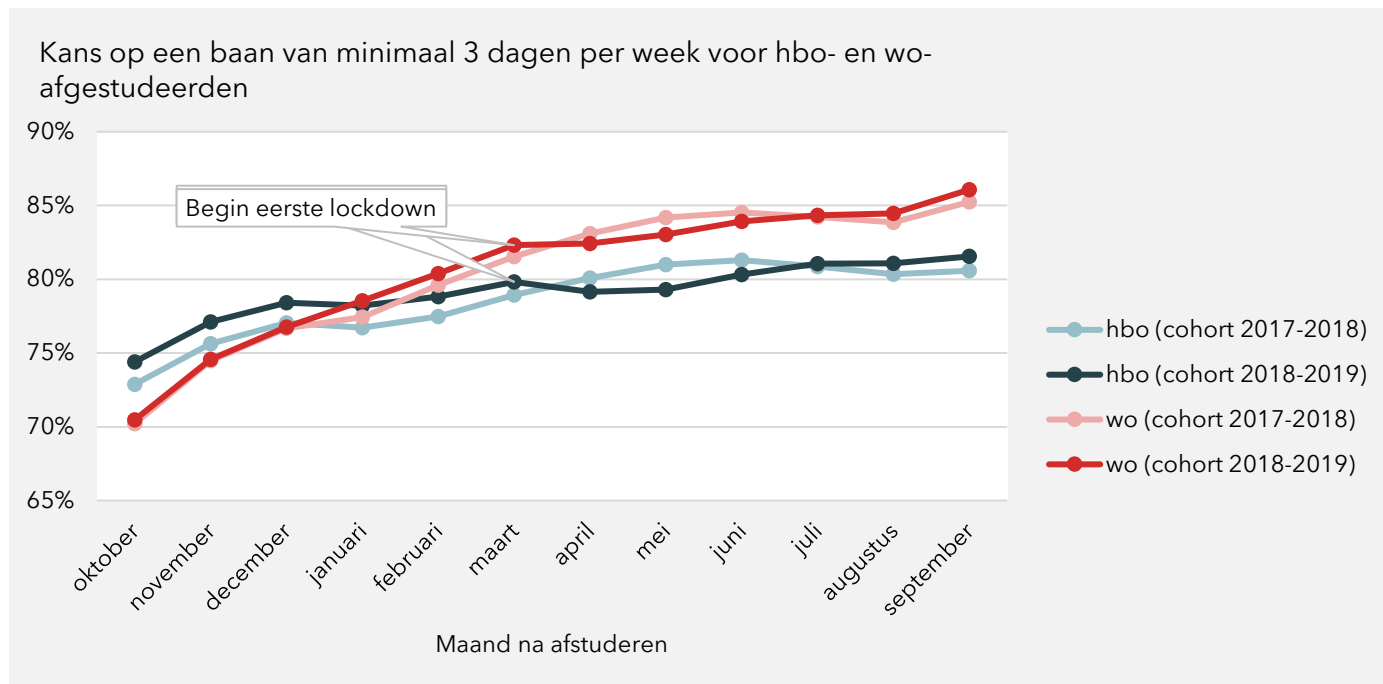

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Impact coronapandemie

De coronapandemie heeft weinig vat gehad op de startpositie op de arbeidsmarkt van hbo- en wo-afgestudeerden die tussen september 2018 en augustus 2019 de arbeidsmarkt opkwamen (afstudeercohort 2018-2019), zie Figuur 2.6. Zoals opgemerkt in de vorige paragraaf, was voorafgaand aan de pandemie de kans op een substantiële baan voor deze groep starters tot zes maanden na afstuderen (maart 2020) relatief hoog. Tijdens de eerste lockdown (maart 2020 - juni 2020) was er weliswaar sprake van een korte dip, maar twaalf maanden na afstuderen (september 2020) lagen de baankansen op een substantiële baan alweer hoger dan die van de vorige lichting starters in september 2019 (afstudeercohort 2017-2018).

Figuur 2.6 De coronapandemie had weinig invloed op de kans om in het eerste jaar na afstuderen een substantiële baan te vinden

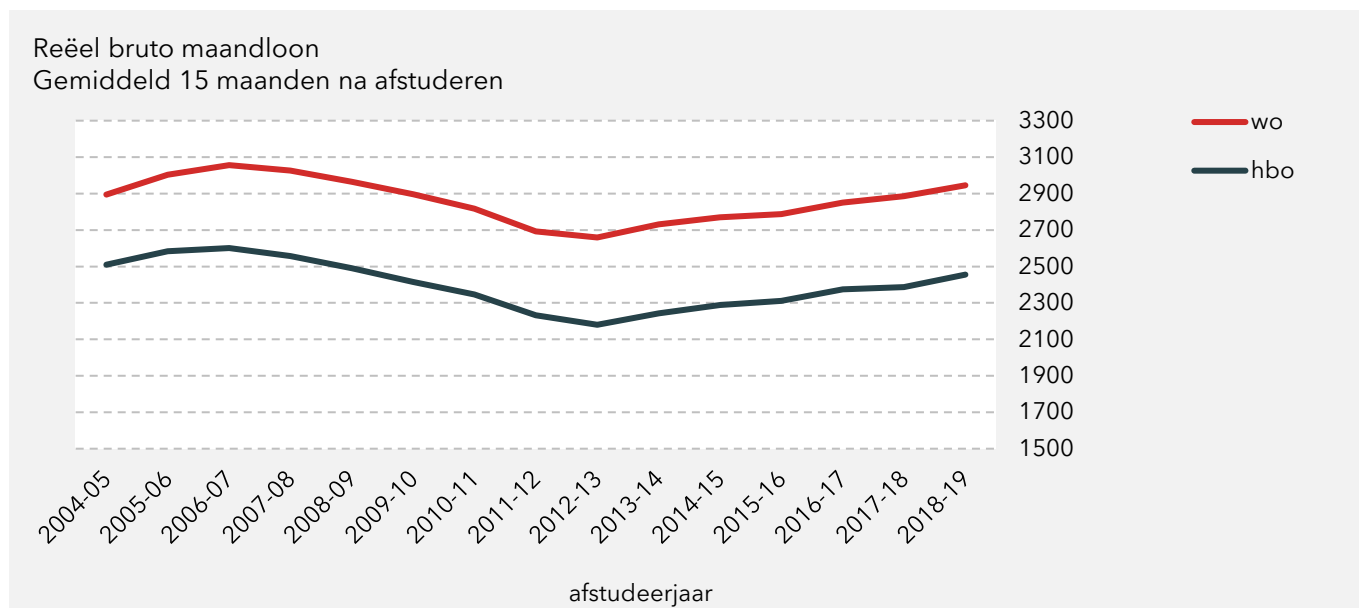
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

2.3 Salaris

- De startsalarissen (circa één jaar na afstuderen) van hbo- en wo-afgestudeerden zijn verder gestegen.
- Met name de salarissen van afgestudeerden die een medische opleiding hebben gevolgd, zijn hoger dan die van het vorige afstudeercohort 2017-2018.
- Ook de uurlonen circa één jaar na afstuderen liggen voor het afstudeercohort 2018-2019 hoger dan voor het afstudeercohort 2017-2018.

Het bruto maandloon van afgestudeerden circa één jaar na afstuderen is sinds het afstudeercohort 2012-2013 gestegen en ook voor het afstudeercohort 2018-2019 hoger dan het afstudeercohort ervoor (Figuur 2.7). Dit geldt zowel voor hbo- als voor wo-afgestudeerden. Het verschil tussen hbo- en wo-afgestudeerden blijft ongeveer 500 euro.

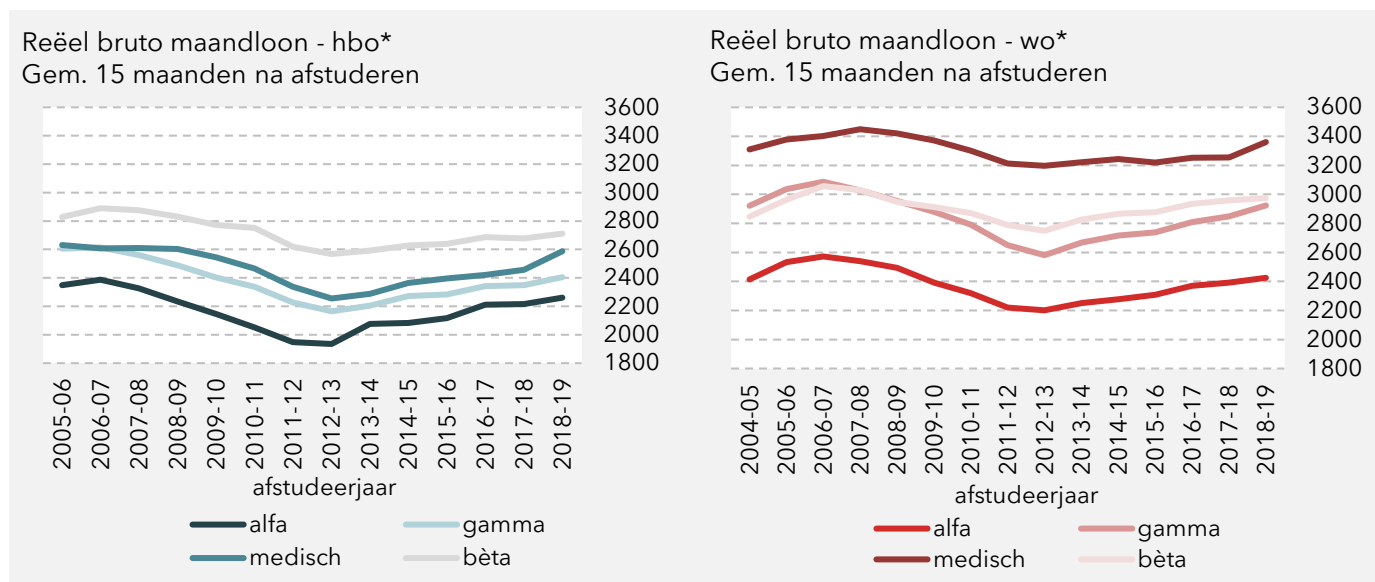
Figuur 2.7 Het maandsalaris circa één jaar na afstuderen van hbo- en wo-afgestudeerden volgt een stijgende trend

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

De stijging van het startsalaris vond plaats onder afgestudeerden van verschillende typen opleidingen, maar was het sterkst onder afgestudeerden van medische opleidingen (hbo- en wo), zo blijkt uit Figuur 2.8. Door nieuwe cao-afspraken was het salaris van met name afgestudeerden Verpleegkunde op het meetmoment (september 2020) aanzienlijk hoger dan het salaris in september 2019 van afgestudeerden die in 2017-2018 afstudeerden. Dit verklaart de stijgende lijn bij medische hbo-opleidingen. Ook de salarissen van afgestudeerden van gamma- en medische wo-opleidingen zijn relatief sterk gestegen.

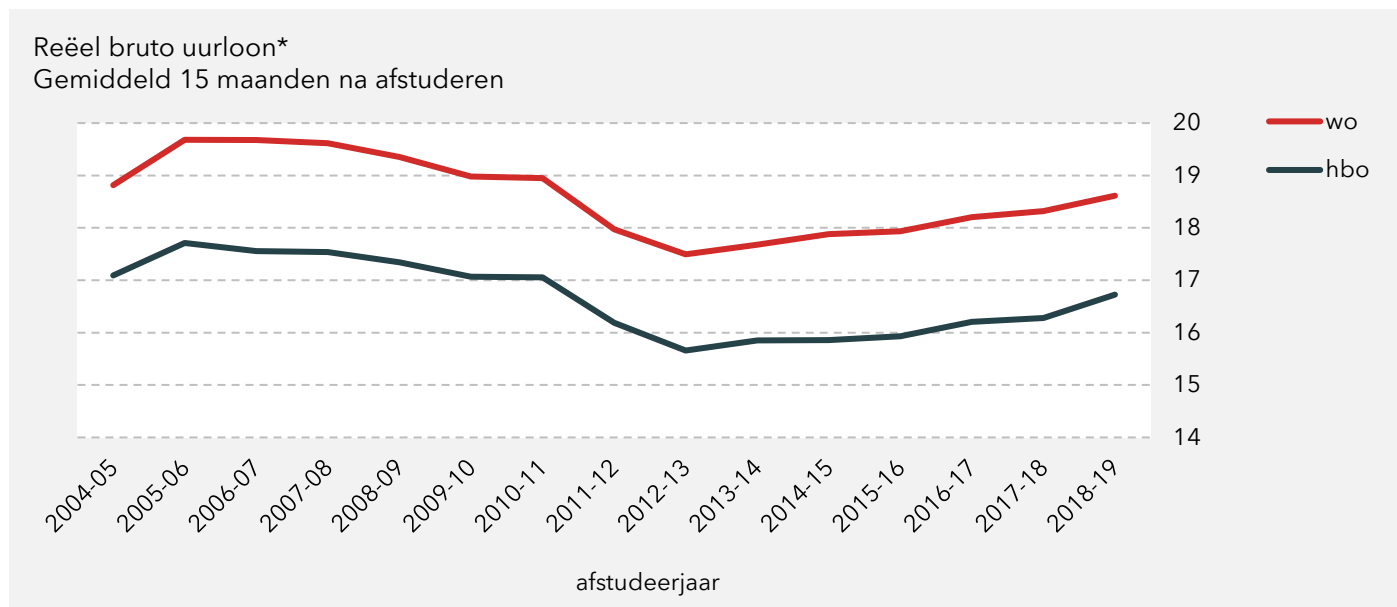
Figuur 2.8 Het salaris van afgestudeerden met een medische opleiding is het hardst gestegen

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Ook het uurloon één jaar na afstuderen vertoont al sinds het afstudeercohort 2012-2013 een stijgende trend (Figuur 2.9). Het uurloon van hbo-afgestudeerden is voor het afstudeercohort 2018-2019 het sterkst gestegen. Het verschil in uurloon één jaar na afstuderen tussen hbo- en wo-afgestudeerden is daarmee verkleind naar ongeveer € 1,90.

Figuur 2.9 Het uurloon circa één jaar na afstuderen is gestegen, met name onder hbo-afgestudeerden

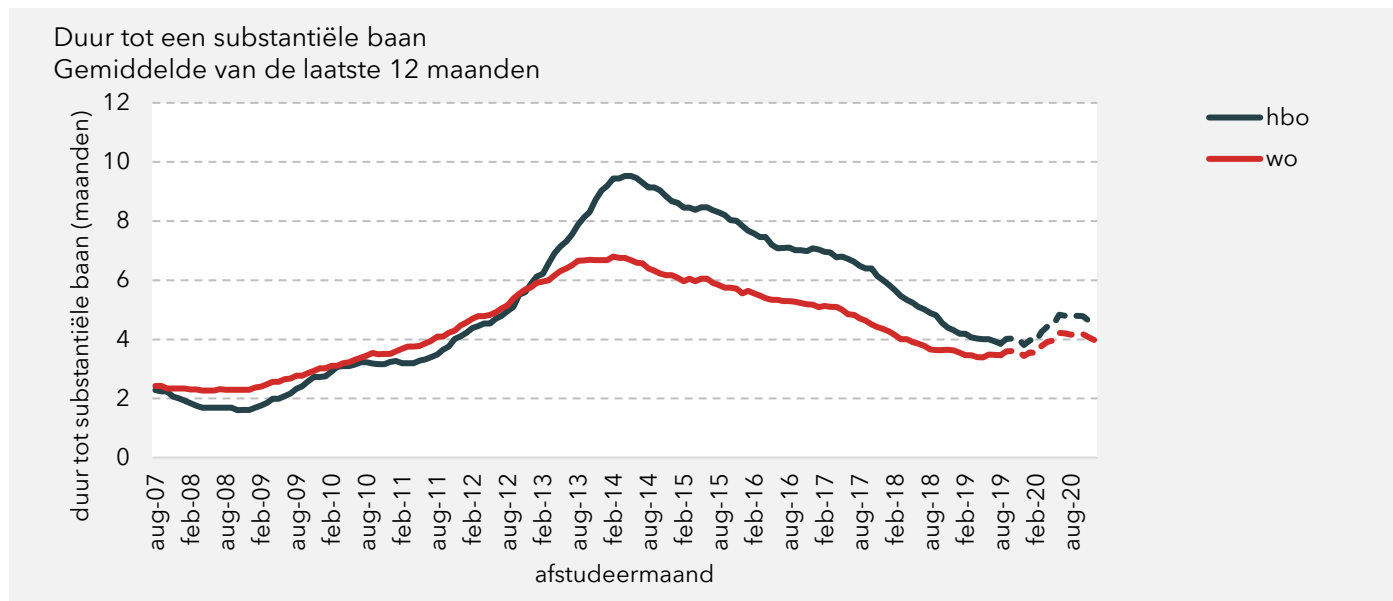
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

2.4 Duur tot de eerste substantiële baan

- De duur tot een substantiële baan is voor het afstudeercohort 2018-2019 verder gedaald.
- Afgestudeerden die vanaf het najaar afstuderen, hebben naar verwachting te maken met een langere duur tot een substantiële baan.

Vóór corona daalde de duur tot een substantiële baan (hbo) of bleef hij stabiel op een relatief laag niveau (wo) (Figuur 2.10). De stippellijn in Figuur 2.10 geeft de voorspelling van de duur tot een substantiële baan van afgestudeerden die vanaf de zomer van 2019 een diploma behaalden. Hieruit blijkt dat die iets oploopt, tot gemiddeld circa vijf maanden (hbo) en vier maanden (wo).

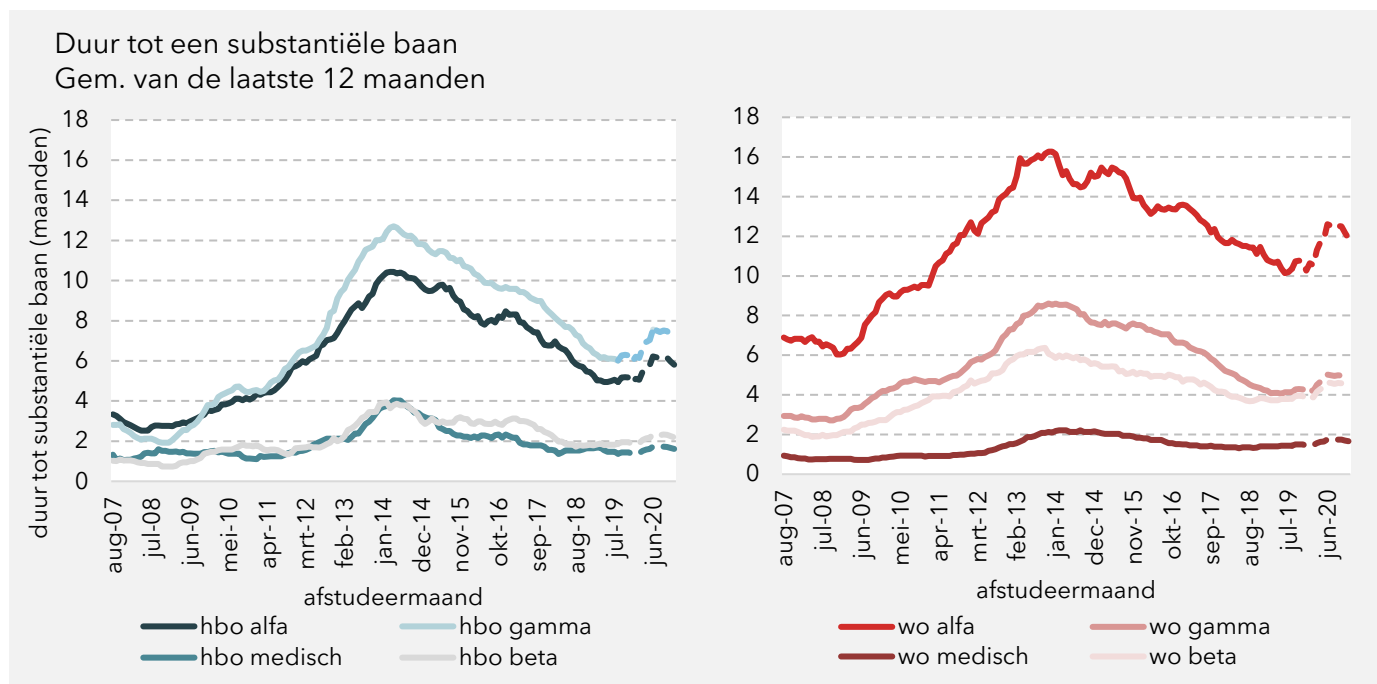
Figuur 2.10 De gemiddelde duur tot een substantiële baan is gedaald, maar de voorspelling is dat deze gaat stijgen

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

De daling van de duur tot een substantiële baan bij hbo-afgestudeerden vond met name plaats bij afgestudeerden die een gamma- of alfa-opleiding hebben gevolgd, zo volgt uit Figuur 2.11. De verwachte stijging van de duur vindt ook bij deze afgestudeerden plaats. Bij wo-afgestudeerden kwam de daling in de duur tot een substantiële baan bij de afgestudeerden van alfa-opleidingen vandaan. Bij de andere afgestudeerden bleef de duur tot een substantiële baan stabiel. De stijging in de duur komt vooral terecht bij de afgestudeerden die normaal al het meeste last hebben van de economische situatie: afgestudeerden van alfa-opleidingen.

Figuur 2.11 Afgestudeerden van alfa-opleidingen zoeken naar verwachting langer naar een baan

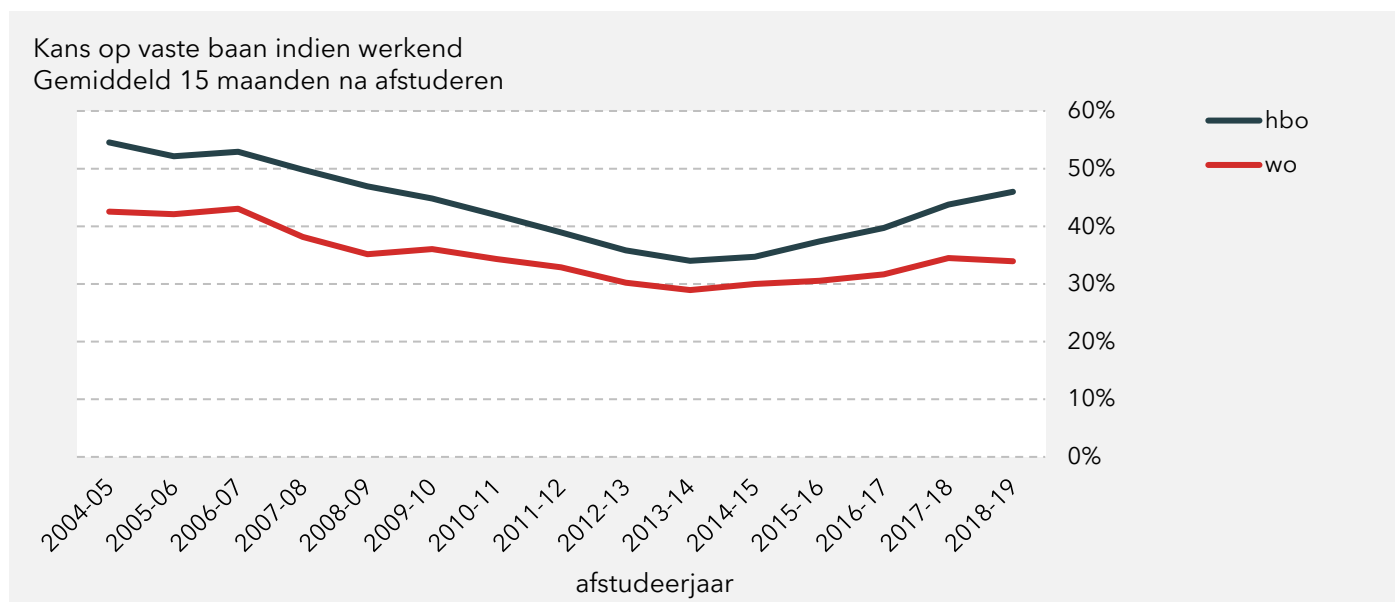
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

2.5 Vast dienstverband

- De mate waarin afgestudeerden één jaar na afstuderen een vast dienstverband hebben, is bij hbo-afgestudeerden gestegen en bij wo-afgestudeerden licht gedaald.
- De stijging bij hbo-afgestudeerden komt vooral door een stijging bij afgestudeerden die een medische opleiding of een opleiding in de gamma-richting hebben gevolgd.

De afgelopen jaren steeg het aandeel afgestudeerden dat één jaar na afstuderen werkte in een vast dienstverband, zie Figuur 2.12. Voor hbo-afgestudeerden geldt dat die stijging doorzet. Van de afgestudeerden 2018-2019 die een baan in loondienst vonden, werkte 46 procent in een vast dienstverband. Bij wo-afgestudeerden is de voorzichtige stijgende trend van de afgelopen jaren bij het afstudeercohort 2018-2019 gestopt. Van de werkende wo-afgestudeerden, had 34 procent een vast dienstverband.

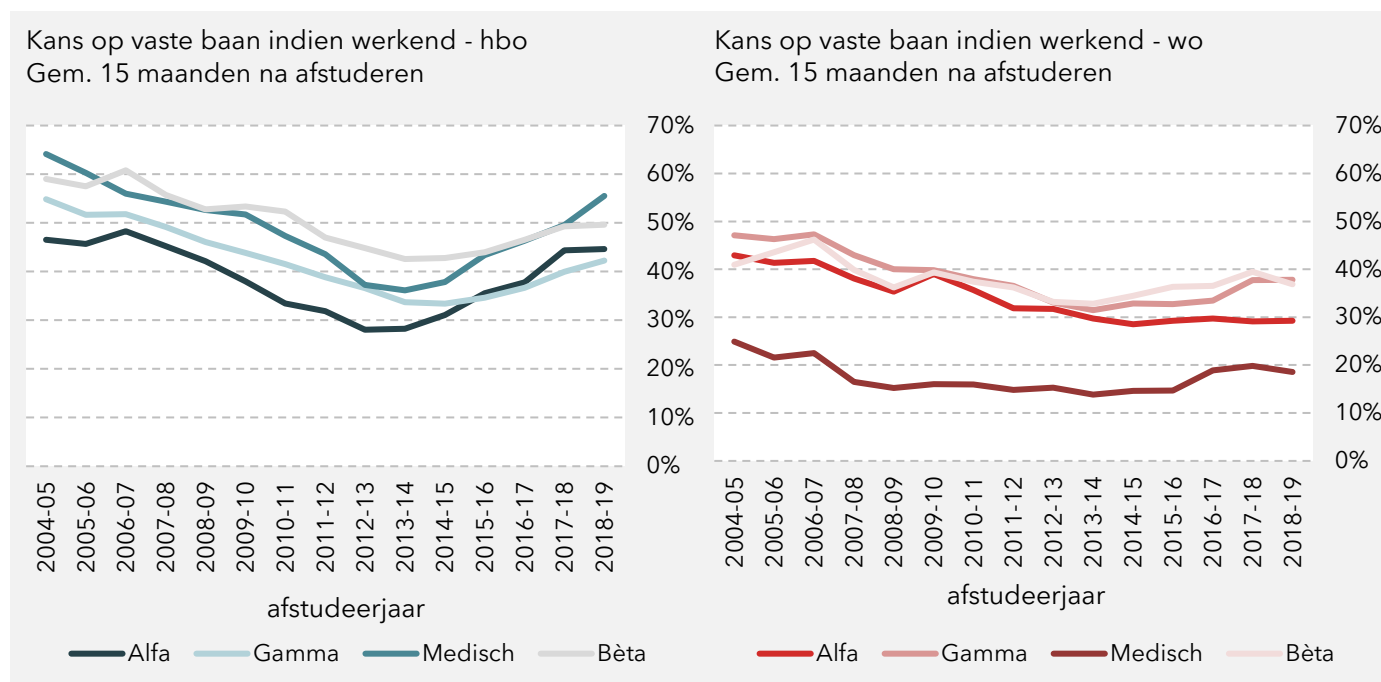
Figuur 2.12 Stijging in het aandeel vaste contracten bij hbo-afgestudeerden, daling bij wo-afgestudeerden

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Bij hbo-afgestudeerden is een duidelijk onderscheid te zien in de trend tussen afgestudeerden van alfa- en bèta-opleidingen enerzijds en gamma- en medische opleidingen anderzijds (Figuur 2.13). Bij de eerstgenoemde opleidingen was het aandeel afgestudeerden met een vast dienstverband één jaar na afstuderen in 2018-2019 gelijk aan dat in 2017-2018. Bij de gamma- en medische opleidingen heeft er een flinke stijging plaatsgevonden in het aandeel werkenden in een vast dienstverband. Bij wo-afgestudeerden is er sprake van een stabiele of licht dalende trend in het aandeel werkende afgestudeerden met een vast dienstverband.

Figuur 2.13 Hbo-afgestudeerden in richting medisch en gamma profiteren het meest van de toename in vaste contracten

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

3 Verschillen tussen opleidingen

Het salaris, de duur tot een substantiële baan en de kans op een vast dienstverband verschillen sterk per gevolgde opleiding. Afgestudeerden van lerarenopleidingen en technische opleidingen vinden het snelst een substantiële baan. Afgestudeerden Verloskunde (hbo) en Tandheelkunde (wo) verdienen het meest één jaar na afstuderen.

Dit hoofdstuk beschrijft de samenhang tussen de gevolgde opleiding en de arbeidsmarktpositie van hbo- en wo-afgestudeerden. Aan bod komen het startsalaris en het salaris tien jaar na afstuderen, de duur tot de eerste substantiële baan en de kans op een vast dienstverband.

3.1 Salaris

De meeste afgestudeerden gaan na hun opleiding als werknemer in loondienst aan de slag. Deze paragraaf brengt hun salarissen en de samenhang met de gevolgde opleiding in beeld op basis van de volgende analyses: een log-lineaire schatting van opleidingseffecten op het maandloon van starters voor de cohorten 2009-10 en 2018-19 en een log-lineaire schatting van opleidingseffecten op het maandloon tien jaar na afstuderen voor het cohort 2009-10. De analyses corrigeren verder voor (observeerbare) verschillen in de samenstelling van afgestudeerden, het aantal werkdagen per week en de onderwijsinstelling waaraan de opleiding is gevolgd. Het gevolg is dat de verschillen tussen opleidingen niet meer aan die kenmerken kunnen worden toegeschreven.

Het aandeel zelfstandigen is relatief klein, maar ongelijk verdeeld over studies. Zo werken startende afgestudeerden Muziek (hbo) of Tandheelkunde (wo) vaker als zelfstandige dan als werknemer en zijn er enkele studies die nauwelijks zelfstandigen voortbrengen. Bovenop de salarissen van werknemers in loondienst presenteert dit hoofdstuk ook de jaarinkomsten uit zelfstandigheid voor studies die relatief veel zelfstandigen voortbrengen.

Inkomsten uit loondienst (werknemers)

Figuur 3.1 tot en met Figuur 3.4 laten zien hoe de opleiding samenhangt met het bruto maandloon. De volgende resultaten vallen op:

Hbo-afgestudeerden

- Net als in de afgelopen jaren is het bruto maandloon één jaar na afstuderen van hbo'ers die een lerarenopleiding hebben gevolgd relatief hoog (Figuur 3.1). Binnen de lerarenopleiding is er sprake van verschillen: afgestudeerden van de pabo en de ALO verdienen gemiddeld minder dan afgestudeerden van de Lerarenopleidingen Wiskunde, Nederland, Engels, Economie of Gezondheidszorg en welzijn.
- Twee opleidingen steken er qua bruto maandloon van recent afgestudeerden bovenuit: Verloskunde en Maritiem Officier. Ook afgestudeerden Verpleegkunde, Mondzorgkunde of Fysiotherapie kunnen rekenen op een relatief hoog startsalaris.
- Afgestudeerden binnen het domein Taal en communicatie en Kunst verdienen doorgaans minder als zij na het behalen van hun hbo-bachelordiploma in loondienst gaan. Daarnaast zijn er enkele opleidingen in het

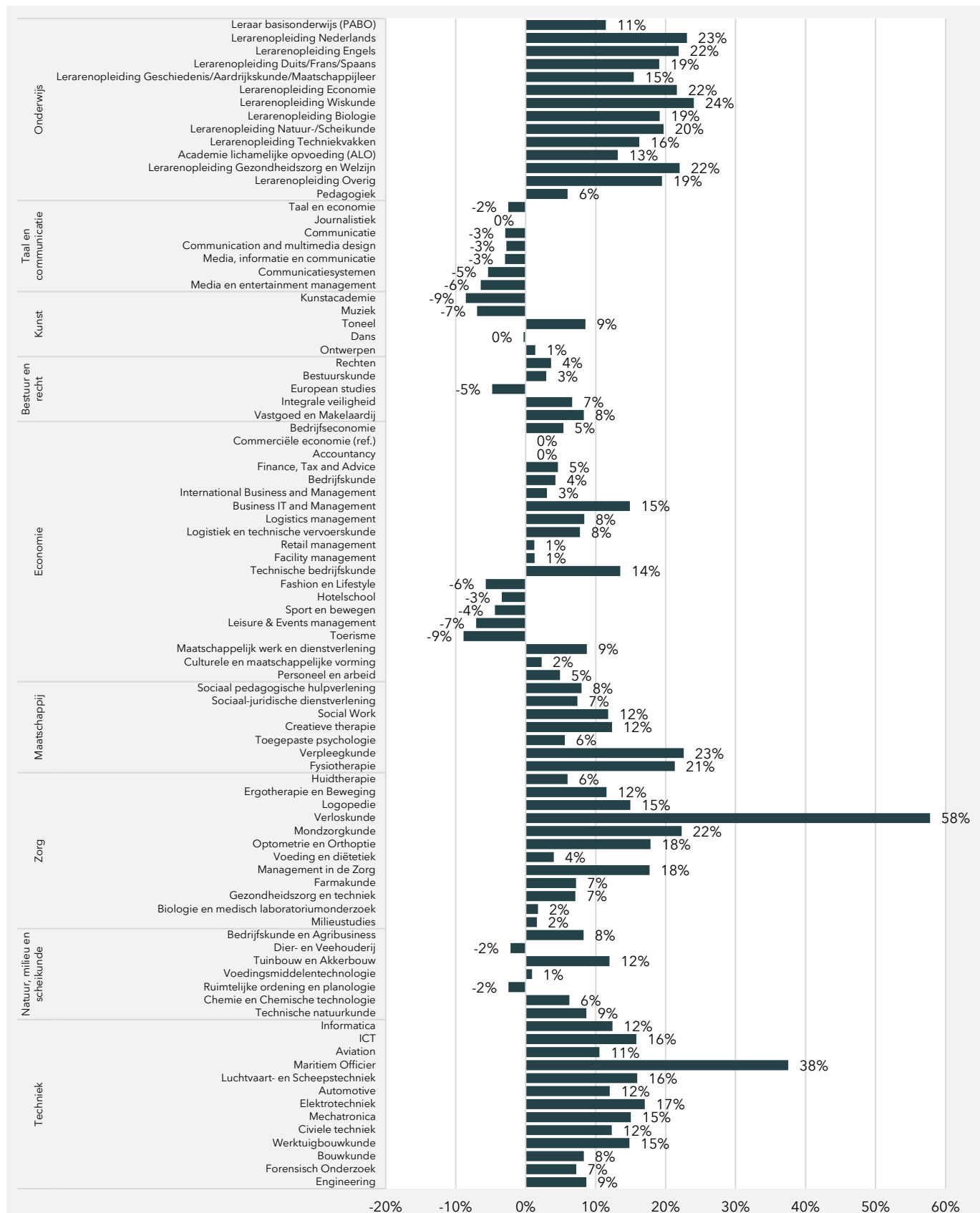
domein Economie die uitzicht bieden op een relatief laag startsalaris, waaronder Toerisme, Leisure & Events management en Fashion & Lifestyle.

- Als gekeken wordt naar het salaris 10 jaar na afstuderen op basis van het afstudeercohort 2009-2010 (Figuur 3.2) dan valt op dat hbo-afgestudeerden van de meeste lerarenopleidingen nog een relatief goede positie hebben. Ze leveren wel iets in ten opzichte van de referentieopleiding Commerciële economie, maar dat doen de meeste hbo-opleidingen. De voorsprong in startsalaris van pabo-afgestudeerden is 10 jaar na afstuderen wel omgedraaid in een achterstand.
- De technische hbo-opleidingen behouden een sterke positie als het gaat om het salaris 10 jaar na afstuderen. Maritiem officier, Aviation, Engineering en Luchtvaart- en Scheepstechniek behoren tot de beste verdiende hbo-opleidingen 10 jaar na afstuderen.
- Veel hbo-opleidingen die in een relatief laag gemiddeld startsalaris hebben, hebben ook een relatief lage salariscroei. Voorbeelden daarvan zijn de hbo-opleidingen Toerisme, Sport en bewegen, Leisure & Events management, Kunstacademie en Dier- en veehouderij. Opvallend is de positie van Toegepaste psychologie. Waar het startsalaris van afgestudeerden van deze hbo-opleiding nog relatief gunstig is, is het salaris 10 jaar na afstuderen gemiddeld het laagste van alle hbo-opleidingen.

Wo-afgestudeerden

- De wo-opleidingen met de hoogste startsalarissen van het afstudeercohort 2018-2019 zijn met afstand Tandheelkunde en Geneeskunde, zo volgt uit Figuur 3.3. Daarna volgen Diergeneeskunde en Econometrie.
- Wo-afgestudeerden die een opleiding hebben afgerond in het domein Taal, communicatie en cultuur of Kunst, geschiedenis en filosofie, hebben gemiddeld de laagste startsalarissen. Letterkunde, Mediastudies en Kunst- en cultuurwetenschappen zijn binnen deze domeinen de specifieke opleidingen met het laagste maandloon onder afstudeerders uit 2018-2019.
- Figuur 3.4 laat zien dat ten opzichte van de Universitaire lerarenopleiding talen de meeste wo-opleidingen een sterke groei in het salaris laten zien. Dit geldt specifiek voor opleidingen in het domein Economie: Econometrie, Finance, Fiscale economie, Business Analytics and Data Science en Accounting and Control. Ook Fiscaal en financieel recht kent een relatief goede positie in het salaris tien jaar na afstuderen. De beste positie is daarin echter nog steeds weggelegd voor afgestudeerden Tandheelkunde en Geneeskunde.
- Wo-opleidingen met een relatief laag gemiddeld startsalaris hebben vaak ook een relatief laag gemiddeld salaris tien jaar na afstuderen.
- Er zijn ook wo-opleidingen met een relatief groot verschil tussen het bruto maandloon één en het bruto maandloon tien jaar na afstuderen. De meest opvallende voorbeelden hiervan zijn: Geneeskunde, Econometrie en Privaatrecht (allen met een relatief hoge salariscroei) en Diergeneeskunde, Plant sciences en Earth sciences (allen met een relatief lage salariscroei).

Figuur 3.1 Salarisverschillen hbo-starters cohort 18-19 (% verschil t.o.v. Commerciële economie)

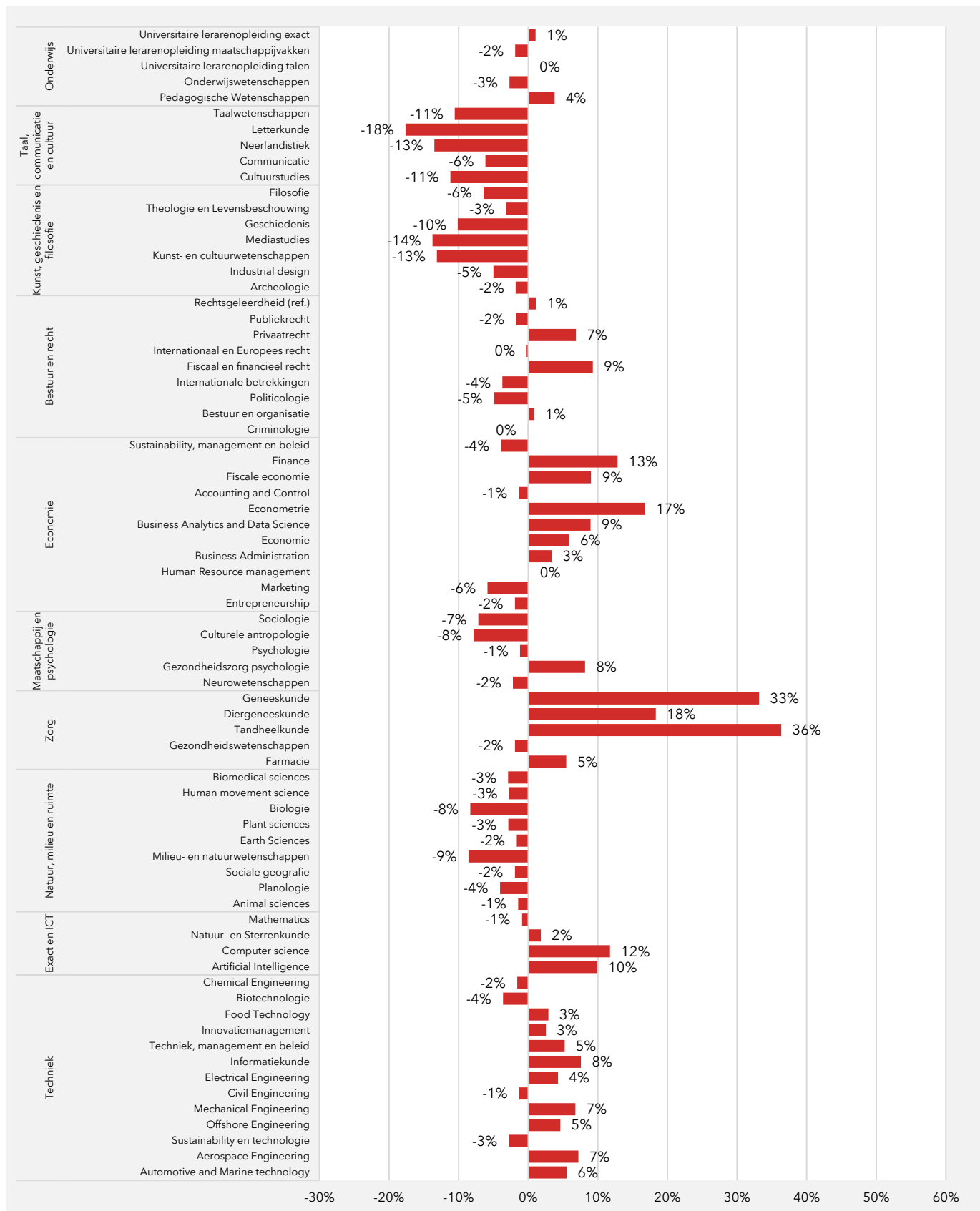
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 3.2 Salarisverschillen hbo 1 en 10 jaar na afstuderen cohort 09-10 (% verschil t.o.v. Commerciële economie)

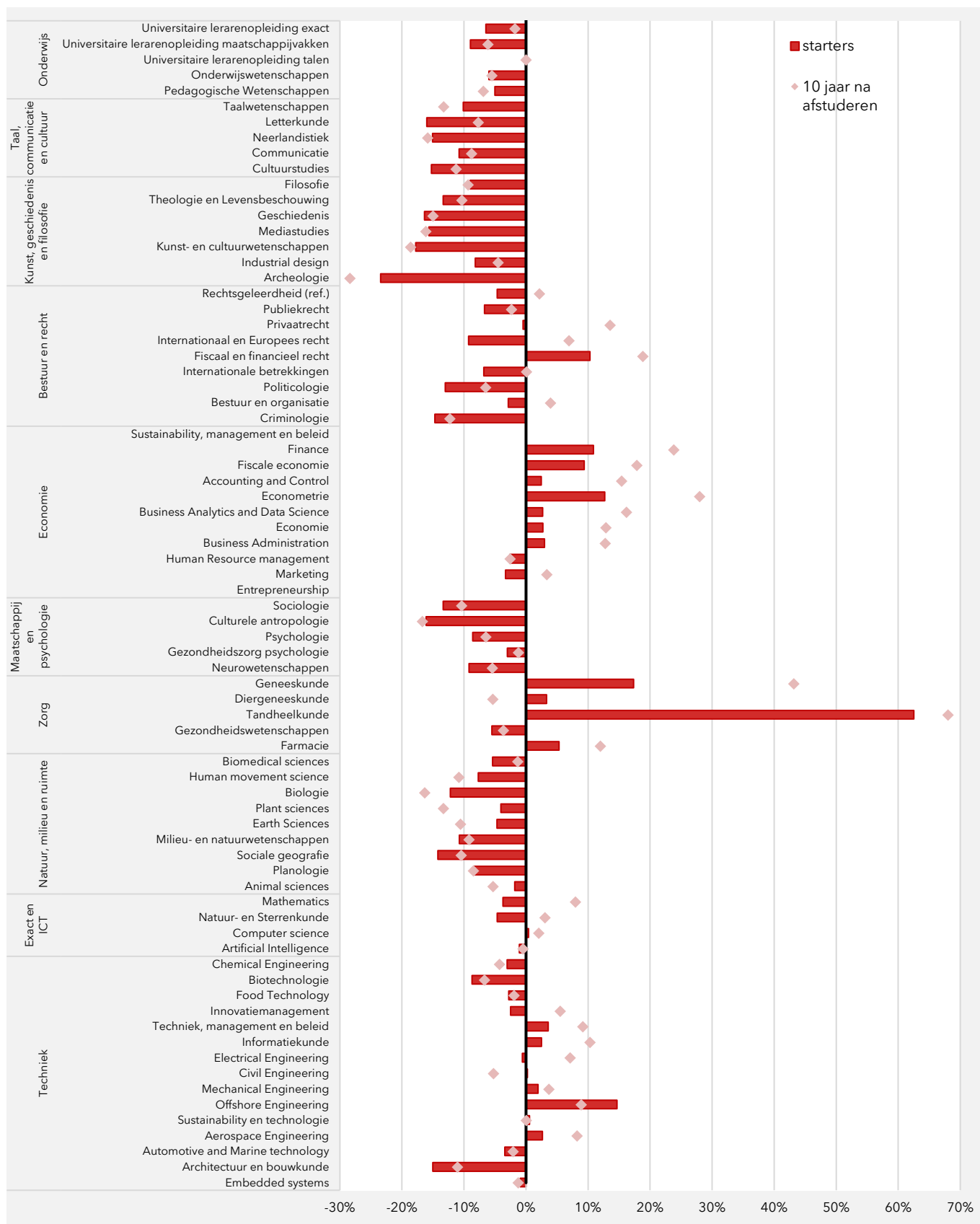
Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 3.3 Salarisverschillen wo-starters cohort 18-19 (% verschil t.o.v. Univ. Lerarenopleiding Talen)

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 3.4 Salarisverschillen wo 1 en 10 jaar na afstuderen cohort 09-10 (% verschil t.o.v. Univ. Lerarenopl. Talen)

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Inkomsten uit zelfstandigheid

Figuur 3.5 en Figuur 3.6 presenteren de gemiddelde jaarinkomsten uit werk in 2019¹ van zelfstandigen voor studies waarvan één en tien jaar na afstuderen meer dan 25 procent als zelfstandige werkt.² De belangrijkste bevindingen zijn als volgt.

Hbo-afgestudeerden

- Vier op de vijf afgestudeerden Muziek werkt tien jaar na afstuderen als zelfstandige (Figuur 3.5). Ook bij de hbo-opleidingen Dans (69 procent) en Toneel (68 procent) is dit hoog. De gemiddelde jaarinkomens voor deze afgestudeerden zijn wel relatief laag, afgezet tegen zelfstandigen die andere opleidingen hebben gevolgd. Ook zelfstandigen die Creatieve therapie hebben gevolgd hebben een relatief laag jaarinkomen.
- Met name de zelfstandigen die Tuinbouw en Akkerbouw en Verloskunde hebben gevolgd, hebben een relatief hoog jaarinkomen tien jaar na afstuderen.

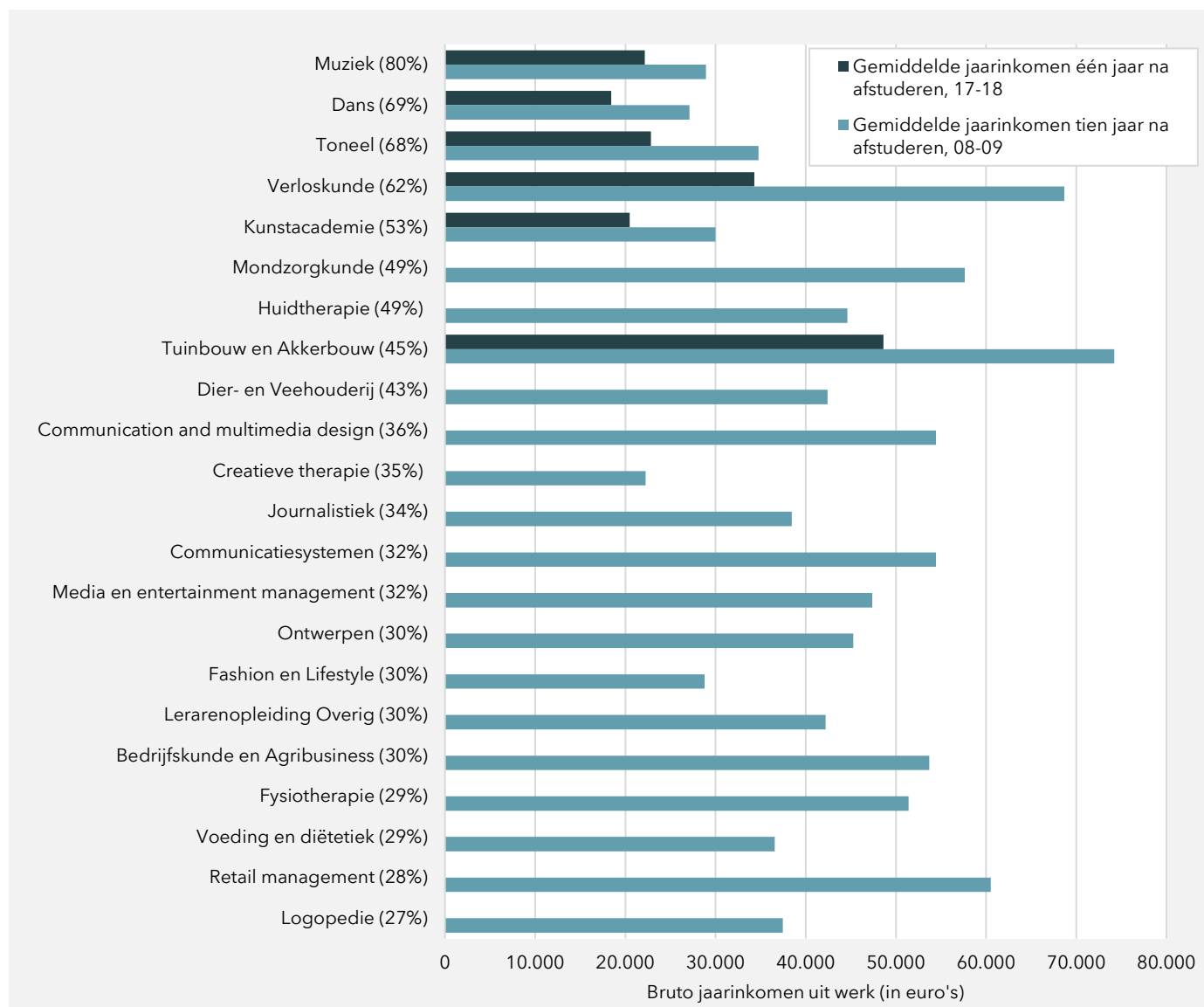
Wo-afgestudeerden

- Niet geheel verrassend verdienen afgestudeerden Tandheelkunde met een eigen praktijk het meest van alle afgestudeerden (Figuur 3.6). Eén jaar na afstuderen is dat gemiddeld 52 duizend euro, tien jaar na afstuderen meer dan een ton. Afgestudeerden Neerlandistiek die als zelfstandige aan de slag gaan verdienen een jaar na afstuderen en tien jaar na afstuderen het minst.
- Tien jaar na afstuderen verdienen ook veel afgestudeerden Geneeskunde hun brood als zelfstandige. Hun gemiddelde jaarinkomen nadert een ton. Afgestudeerden Letterkunde en Kunst- en cultuurwetenschappen die zelfstandige worden, verdienen tien jaar na afstuderen relatief weinig in verhouding met andere wo-afgestudeerden;
- Er lijkt weinig ontwikkeling te zitten in het jaarinkomen van zelfstandigen die Neerlandistiek hebben gestudeerd. Tien jaar na afstuderen (cohort 2008-2009) is het jaarinkomen ongeveer even hoog als één jaar na afstuderen (cohort 2017-2018).

¹ De gegevens over zelfstandigen zijn beschikbaar tot en met 2019. De gegevens over jaarinkomsten hebben daarom, in tegenstelling tot in de rest van dit rapport, betrekking op de afgestudeerden uit 2017-2018.

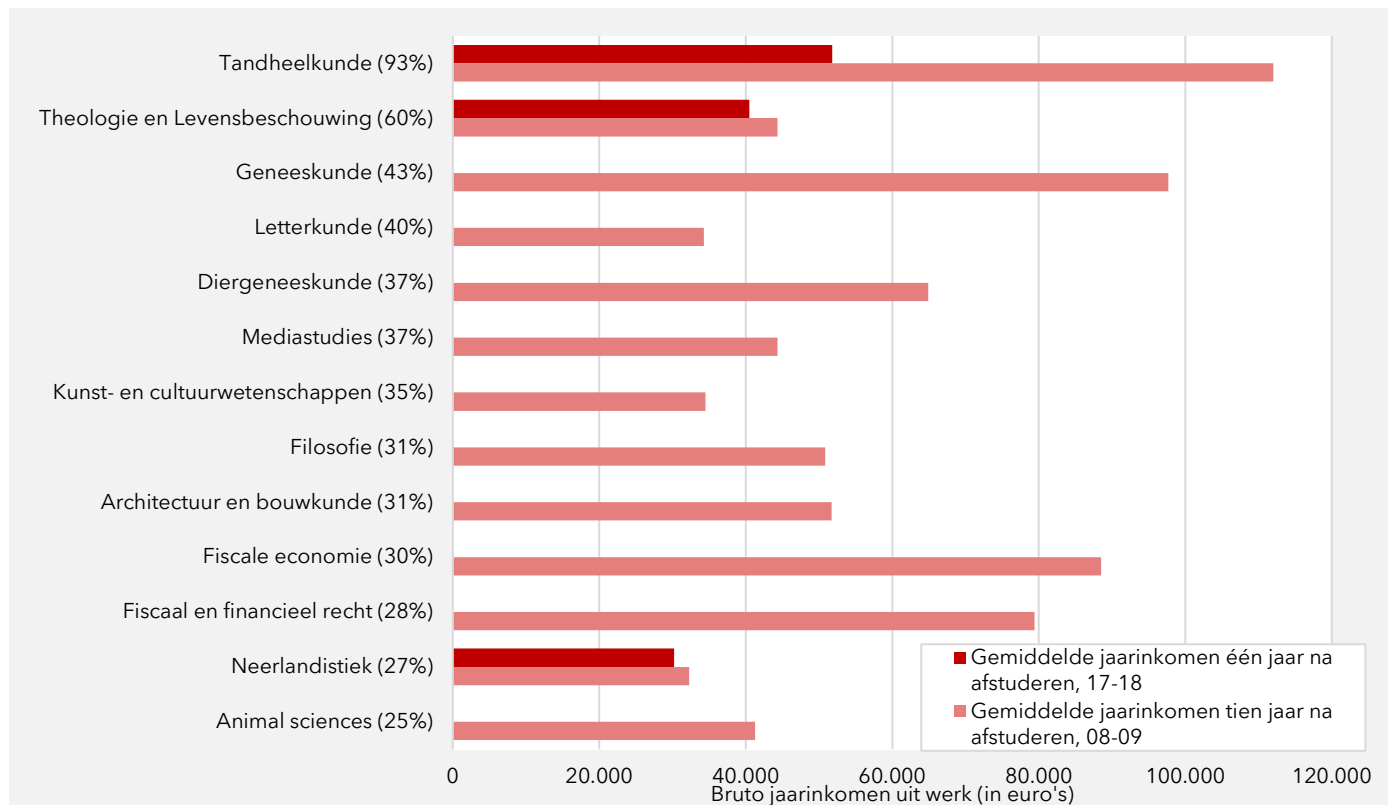
² De (totale) jaarinkomsten uit werk betreffen zowel de inkomsten uit zelfstandigheid als de eventuele inkomsten uit een baan in loondienst voor de zelfstandigen die een baan in loondienst en zelfstandigheid combineren.

Figuur 3.5 Gemiddelde bruto jaarinkomsten (2019) uit werk van zelfstandigen, hbo-afgestudeerden (aandeel zelfstandigen 10 jaar na afstuderen tussen haakjes)

NB: Alleen indien min. 25 procent van de afgestudeerden als zelfstandige werkt zijn jaarinkomsten weergegeven.
 Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 3.6 Gemiddelde bruto jaarinkomsten (2019) uit werk van zelfstandigen, wo-afgestudeerden (aandeel zelfstandigen 10 jaar na afstuderen tussen haakjes)

NB: Alleen indien min. 25 procent van de afgestudeerden als zelfstandige werkt zijn jaarinkomsten weergegeven.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

3.2 Duur tot een substantiële baan

Dit hoofdstuk schat met een duurmodel de effecten van opleidingen op de duur tot een substantiële baan, rekening houdend met de invloed van persoonlijke kenmerken, de studieduur, relevante werkervaring en de onderwijsinstelling waaraan de opleiding is gevolgd.³

Figuur 3.5 en Figuur 3.6 presenteren per opleiding de mediane duur tot een substantiële baan. De belangrijkste conclusies op basis van de schattingsresultaten zijn als volgt:

Hbo-afgestudeerden

- Er zijn grote verschillen in de mate waarin afgestudeerden van verschillende hbo-opleidingen snel een substantiële baan vinden (Figuur 3.5). Afgestudeerden van lerarenopleidingen en technische hbo-opleidingen hebben doorgaans binnen enkele maanden een substantiële baan gevonden. Afgestudeerden van de opleidingen Elektrotechniek, de Lerarenopleiding Natuur-/Scheikunde, de pabo, Verpleegkunde en Optometrie en Orthoptie vinden het snelst een baan (binnen 2 maanden).
- Aan de andere kant doen hbo-afgestudeerden Dans (67 maanden) en Kunstacademie (36 maanden) er lang over om een substantiële baan te vinden. Dit geldt met name voor de opleiding Dans. Andere hbo-

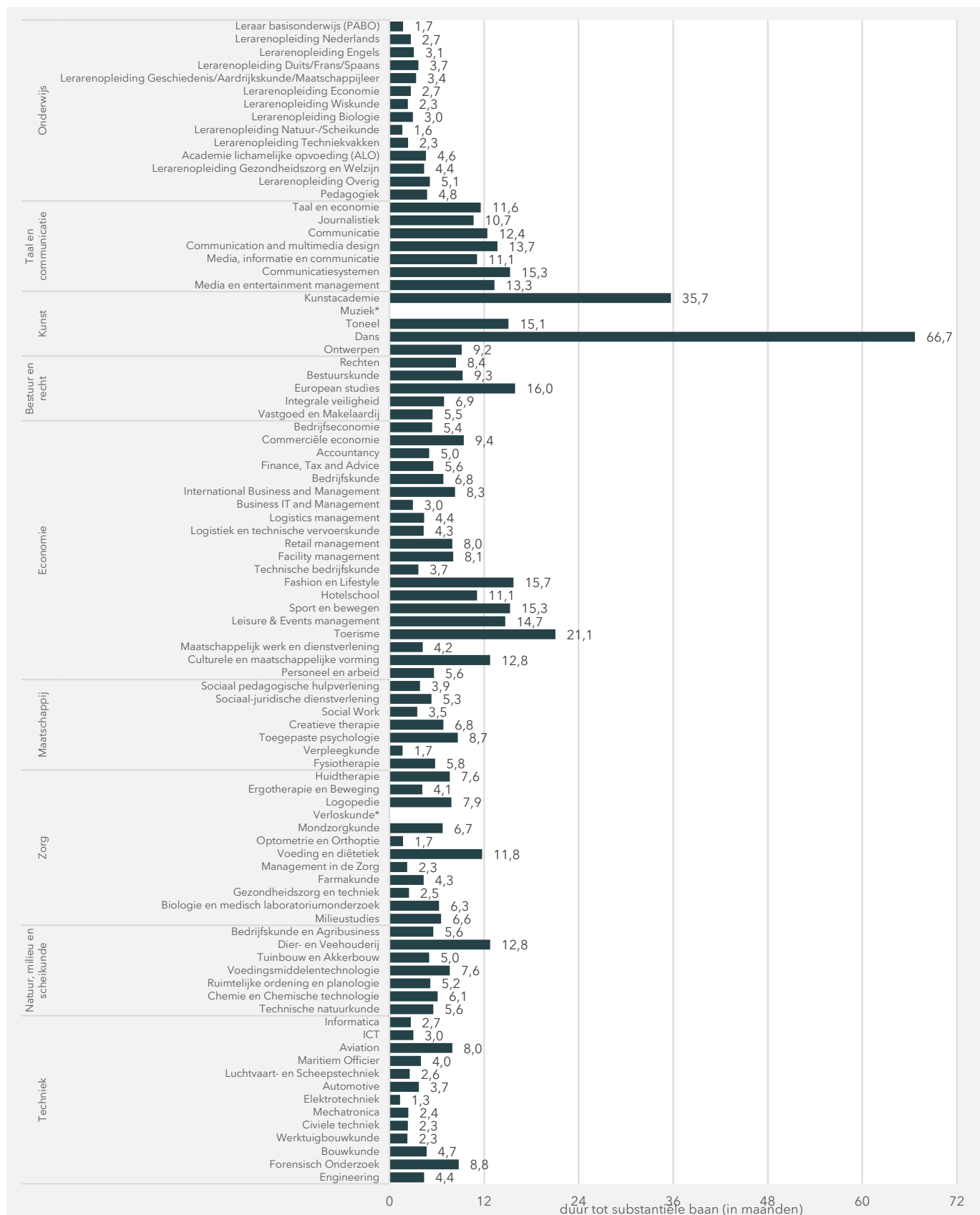
³ Meer specifiek betreft het een *Weibull specificatie*. De schattingen zijn afzonderlijk voor hbo-afgestudeerden en wo-afgestudeerden gedaan. Zie bijlage A voor een verdere toelichting.

opleidingen met een lange duur zijn Toerisme (21 maanden), European Studies (16 maanden) en Fashion en Lifestyle (16 maanden).

Wo-afgestudeerden

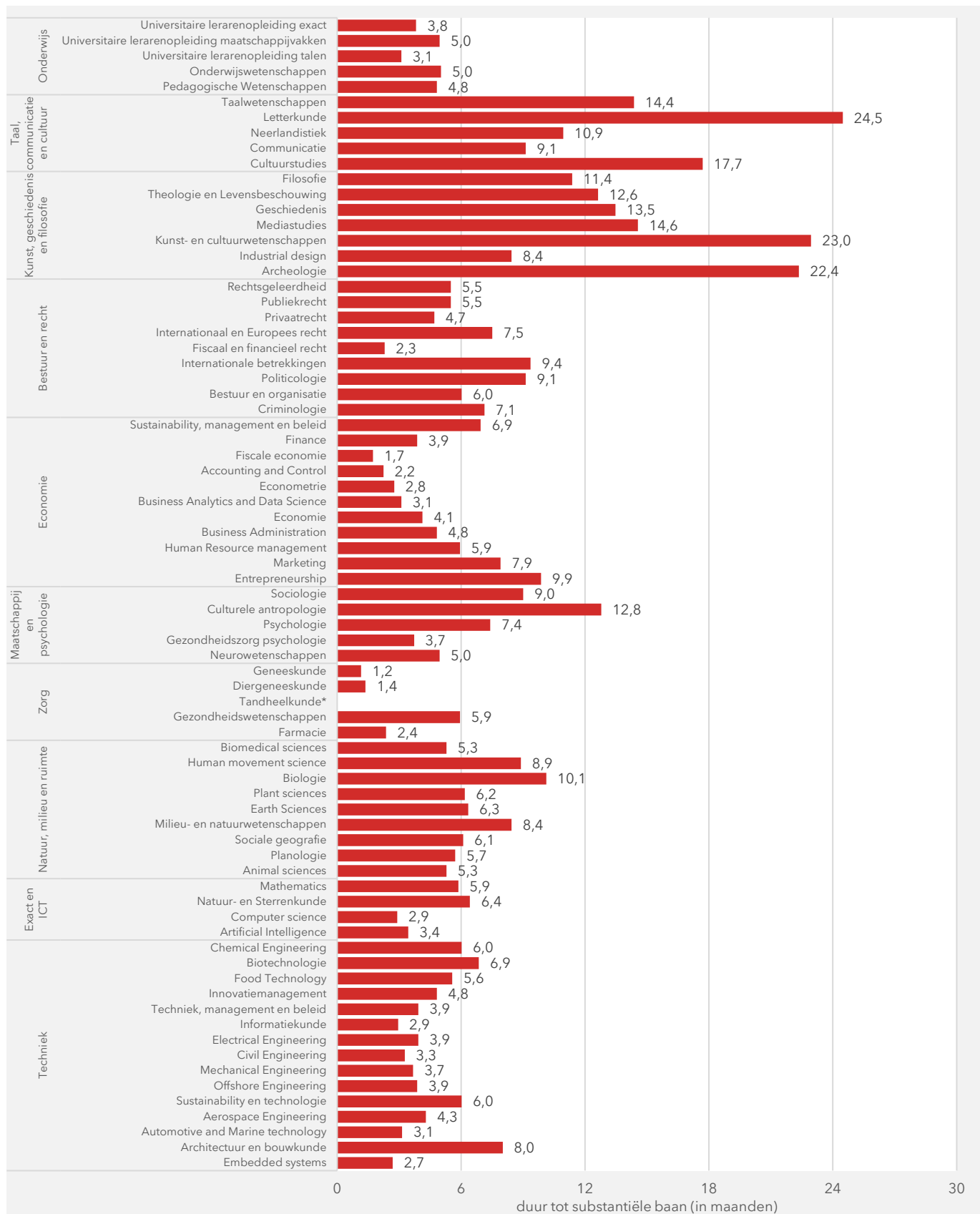
- Ook bij wo-opleidingen zijn de verschillen in de duur tot een substantiële baan groot, zie Figuur 3.6. Afgestudeerden Geneeskunde en Diergeneeskunde hebben doorgaans binnen *no time* een substantiële baan. Ook afgestudeerden Fiscale economie, Fiscaal en financieel recht, Accounting and Control en Farmacie vinden snel een substantiële baan. Ook afgestudeerden van technische opleidingen doen er niet lang over om een substantiële baan te vinden.
- Anderzijds is er een aantal opleidingen waar de afgestudeerden moeite hebben om in een substantiële baan terecht te komen. Die opleidingen vallen overwegend onder de domeinen Taal, communicatie en cultuur en Kunst, geschiedenis en filosofie. Letterkunde (25 maanden), Kunst- en cultuurwetenschappen (23 maanden) en Archeologie (22 maanden) zijn de meest in het oog springende voorbeelden.

Figuur 3.7 Mediane duur tot een substantiële baan per afgeronde opleiding, hbo'ers cohort 18-19

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 3.8 Mediane duur tot een substantiële baan per afgeronde opleiding, wo'ers cohort 18-19

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

3.3 Vast dienstverband

Flexibele arbeid is niet meer weg te denken uit de Nederlandse arbeidsmarkt. De voorkeur bij afgestudeerden licht doorgaans bij een vast dienstverband met meer baanzekerheid, al geldt dit niet voor alle afgestudeerden. In hoeverre hebben afgestudeerde hbo'ers en wo'ers kans op een vast dienstverband 15 maanden na afstuderen? Dit hoofdstuk bepaalt de samenhang tussen opleidingen en de kans op een vast dienstverband op basis van een zogeheten *probitschatting*, waarin rekening is gehouden met de invloed op de kans op een vast contract van persoonlijke kenmerken, de studieduur, relevante werkervaring en de onderwijsinstelling waaraan de opleiding is gevolgd.

Figuur 3.7 en Figuur 3.8 presenteren voor respectievelijk hbo- en wo-opleidingen de kans op een vast dienstverband één jaar na afstuderen. De kans op een vast dienstverband is bepaald voor zowel het totaal aantal afgestudeerden als voor afgestudeerden met een baan in loondienst (werkende afgestudeerden). De volgende resultaten vallen op:

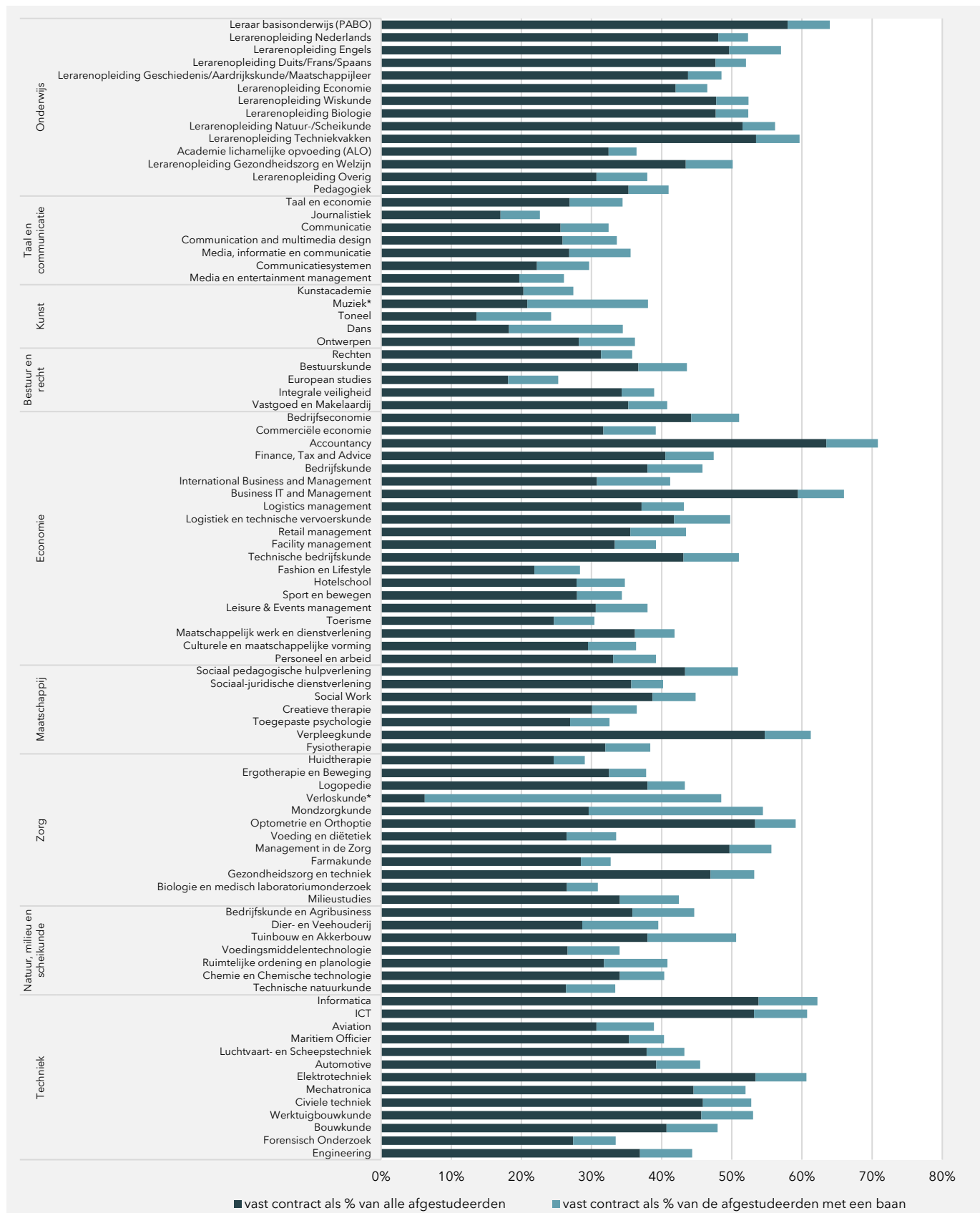
Hbo-afgestudeerden

- Een vast dienstverband één jaar na afstuderen is voor de meeste hbo'ers niet weggelegd. In enkele sectoren is het hebben van een vast dienstverband normaler dan in andere sectoren. Dat komt tot uiting bij de vergelijking tussen opleidingen in Figuur 3.7. Daarin is te zien dat afgestudeerden van lerarenopleidingen relatief vaak een vast dienstverband hebben. Van de werkende afgestudeerden van lerarenopleidingen heeft doorgaans meer dan de helft één jaar na afstuderen een vast dienstverband. Ook bij ICT-bedrijven en technische bedrijven is een vast dienstverband gebruikelijker, zo blijkt uit de cijfers van afgestudeerden van bijvoorbeeld de hbo-opleidingen ICT, Informatica en Elektrotechniek. De hbo-opleiding met het hoogste aandeel vaste dienstverbanden is Accountancy. Meer dan 70 procent van de werkende afgestudeerden heeft één jaar na het behalen van het diploma een vast dienstverband.
- Opleidingen in het domein Cultuur en de hbo-opleidingen Journalistiek, European studies, Fashion en Lifestyle en Huidtherapie bieden weinig perspectief op een vast dienstverband één jaar na afstuderen.

Wo-afgestudeerden

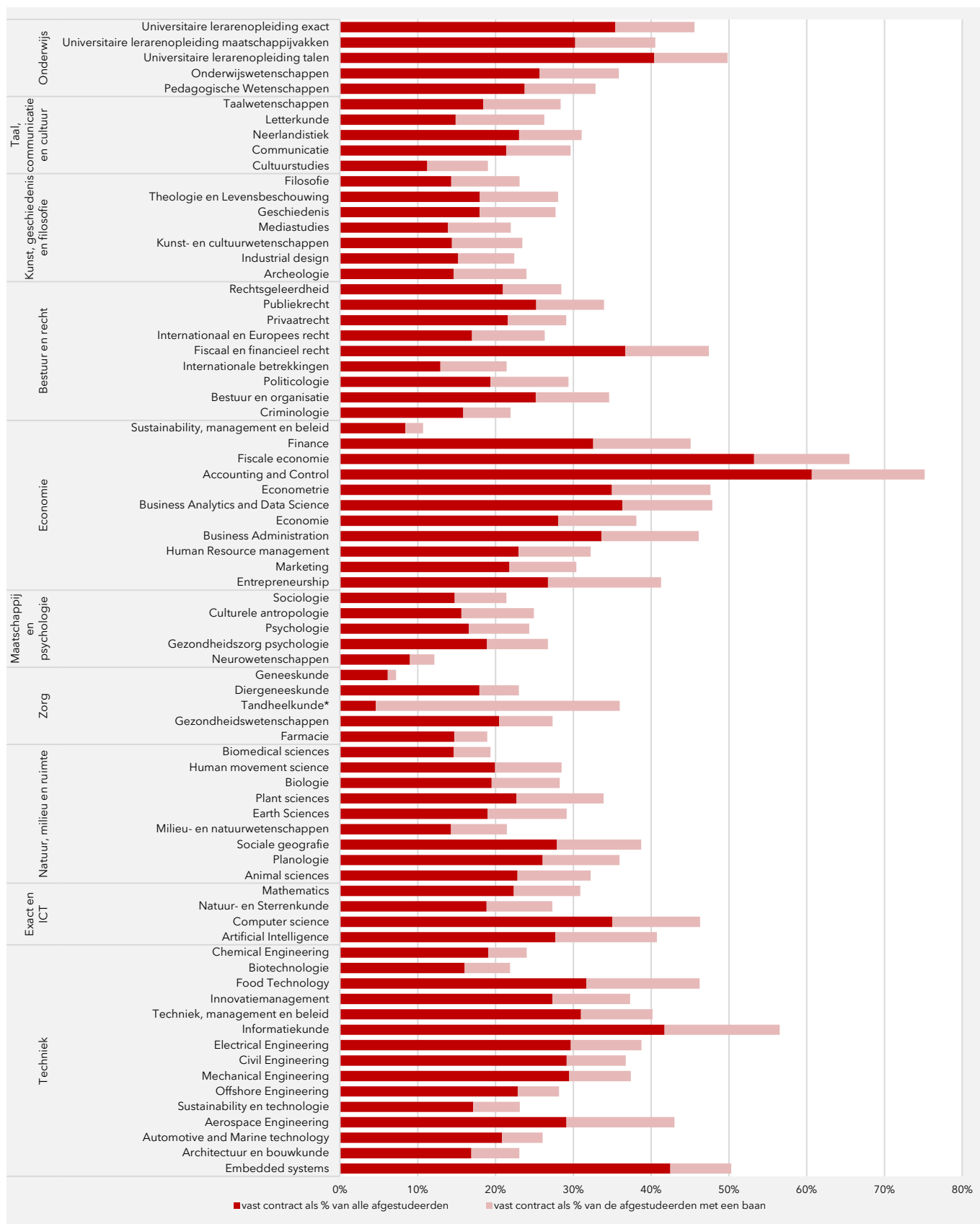
- Binnen het wo zijn er enkele opleidingen waarvan het grootste gedeelte van de werkende afgestudeerden een vast dienstverband heeft. Accounting and Control is de koploper: circa 75 procent van de werkende afgestudeerden heeft een vast dienstverband. Bij Fiscale economie, Informatiekunde en Embedded systems werkt ook meer dan de helft van de werkende afgestudeerden met een vast dienstverband, bij de overige wo-opleidingen is dat aandeel kleiner dan de helft.
- Binnen een aantal wo-opleidingen is het aandeel werkende afgestudeerden dat een vast dienstverband heeft één jaar na afstuderen erg laag: Geneeskunde, Sustainability, management en beleid en Neurowetenschappen zijn daar de meest extreme voorbeelden van.
- Ook bij wo-afgestudeerden is te zien dat afgestudeerden van lerarenopleidingen of technische wo-opleidingen doorgaans relatief vaak in een vast dienstverband werken één jaar na afstuderen.

Figuur 3.9 Vast dienstverband 15 maanden na afstuderen, hbo'ers cohort 18-19

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 3.10 Vast dienstverband 15 maanden na afstuderen, wo'ers cohort 18-19

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

4 Verschillen tussen afgestudeerden

Persoonskenmerken hangen in mindere mate samen met de startpositie van afgestudeerde hbo'ers en wo'ers dan de gevolgde opleiding. Toch pakt de overgang naar de arbeidsmarkt voor bepaalde groepen afgestudeerden gunstiger uit. Zo vinden oudere afgestudeerden, uitwonende afgestudeerden en afgestudeerden met relevante werkervaring eerder een substantiële baan.

Dit hoofdstuk beschrijft de mate waarin persoonskenmerken, relevante werkervaring en de studieduur samenhangen met de arbeidsmarktpositie. Aan bod komen achtereenvolgens het startsalaris, het salaris tien jaar na afstuderen en de duur tot een substantiële baan.

4.1 Inkomsten uit loondienst

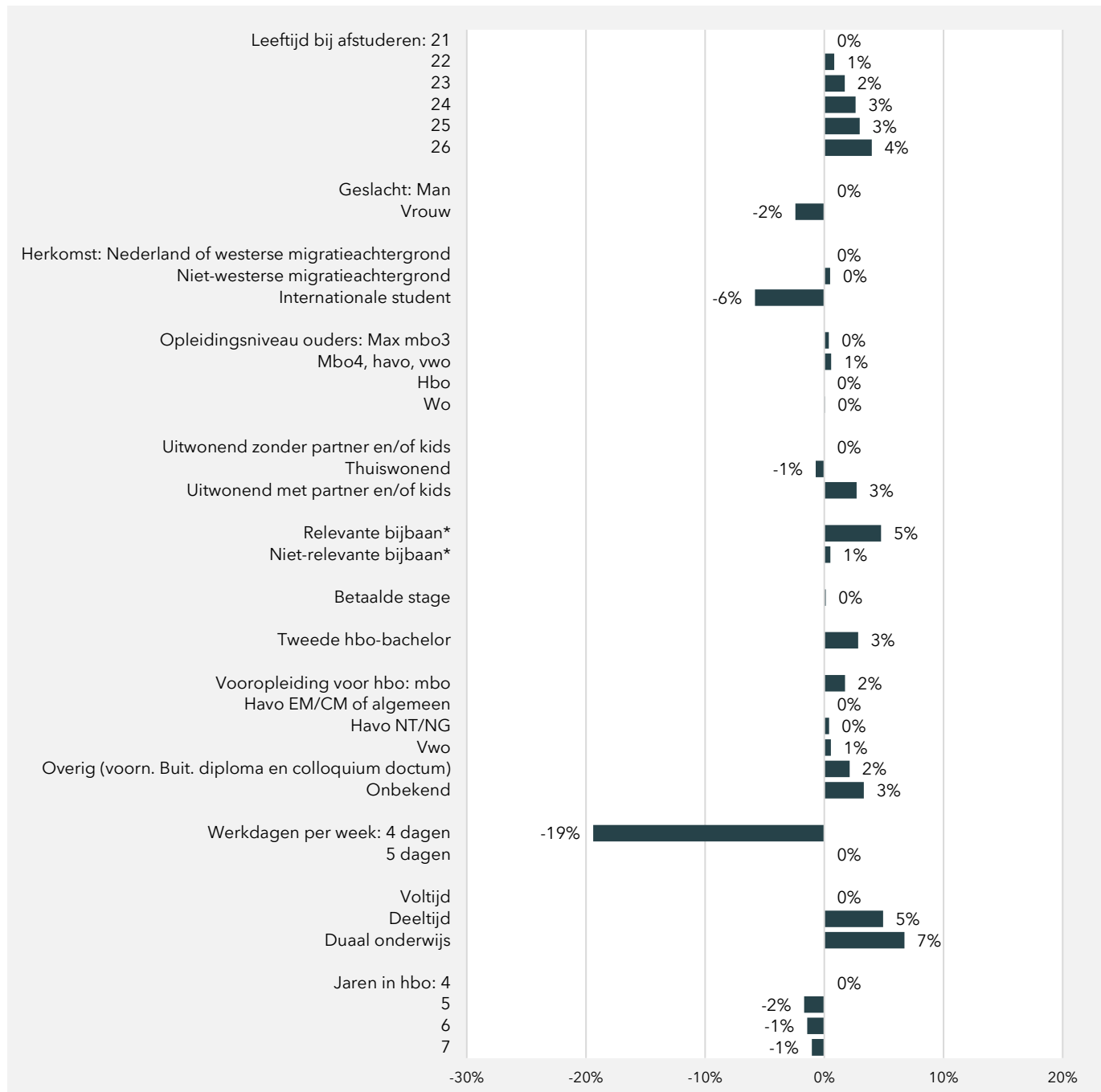
Hoewel veel variatie in salarissen wordt veroorzaakt door de gevolgde opleiding, zijn ook persoons- en studiekekenmerken van invloed. Deze paragraaf kijkt naar de mate waarin diverse kenmerken van invloed zijn op het inkomen uit loondienst. De resultaten zijn afkomstig uit dezelfde log-lineaire schattingen als gebruikt in paragraaf 3.1: er is dus ook gecorrigeerd voor de gevolgde opleiding.

De volgende bevindingen ten aanzien van kenmerken van afgestudeerden vallen op (op basis van Figuur 4.1 tot en met Figuur 4.4):

- Het bruto maandloon wordt sterker bepaald door de gevolgde opleiding dan door kenmerken van de afgestudeerden.
- Hoe ouder de leeftijd van de afgestudeerde, hoe hoger het startloon is. De afstudeerleeftijd is niet van invloed op het loon tien jaar na afstuderen.
- Vrouwen die een hbo-opleiding hebben afgerond verdienen één jaar na afstuderen twee procent minder dan mannen. Het verschil tussen mannen en vrouwen wordt niet gevonden bij wo-afgestudeerden. Bij het cohort 09-10 was het verschil in startsalaris groter (-4 procent bij hbo en -2 procent bij wo). De ontwikkeling in het loon van vrouwen is minder gunstig: tien jaar na afstuderen verdienen vrouwen 8 procent minder (zowel na een hbo- als na een wo-opleiding).
- Er is geen verschil in bruto maandloon tussen afgestudeerden zonder migratieachtergrond en afgestudeerden met een niet-westerse migratieachtergrond één jaar na afstuderen. Tien jaar na afstuderen is het verschil klein in het nadeel van afgestudeerden met een niet-westerse migratieachtergrond. Internationale afgestudeerden hebben vooral een nadeel als het gaat om het startsalaris.
- Het opleidingsniveau van ouders is niet van invloed op het bruto maandloon één en tien jaar na afstuderen.
- Uitwonende studenten met een hbo-diploma verdienen één jaar na afstuderen iets meer dan thuiswonende studenten. Bij wo-afgestudeerden is dit verschil kleiner.
- Een bijbaan in een relevante sector hangt samen met een hoger startsalaris en een hoger salaris tien jaar na afstuderen. Bij wo-afgestudeerden geldt hetzelfde voor een hebben gevolgd van een betaalde stage.
- Studenten die een tweede hbo-bachelor of een tweede wo-master afronden, hebben een hoger startsalaris én een hoger salaris tien jaar na afstuderen.
- Hbo-afgestudeerden met een voorgeschiedenis in het mbo en wo-afgestudeerden met een voorgeschiedenis in het hbo hebben iets hogere salarissen dan andere afgestudeerden.

- Deeltijd en duaal onderwijs hangen samen met een hoger startsalaris en een hoger salaris tien jaar na afstuderen ten opzichte van voltijdsonderwijs. Bij wo verdienen met name afgestudeerden die deeltijd hebben gestudeerd meer.

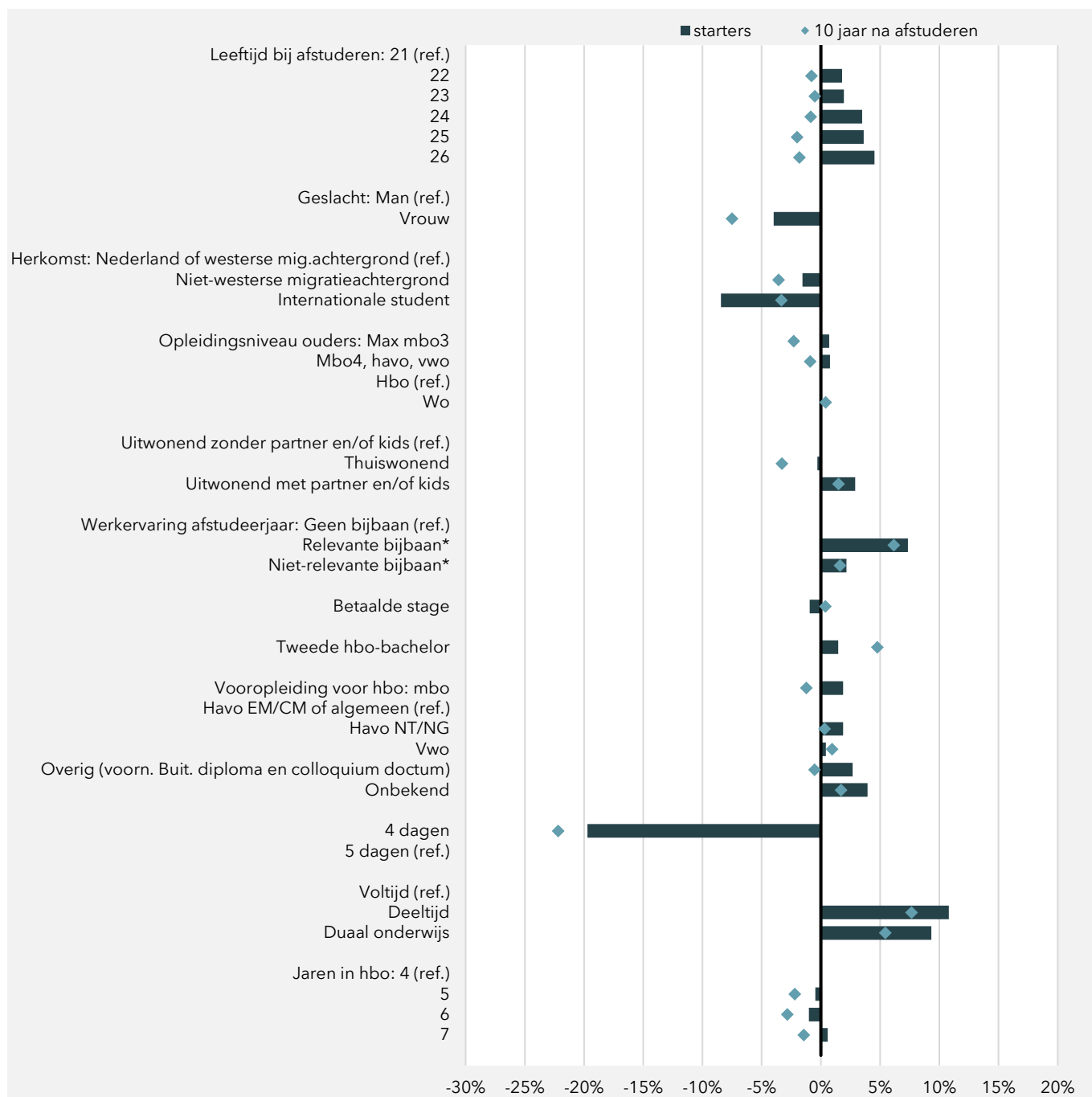
Figuur 4.1 Samenhang individuele factoren met het bruto maandloon van starters (hbo'ers 18-19)

* Niet-relevante bijbanen betreft alle bijbanen in de horeca, detailhandel, evenementen, post- en koeriersdienst, landbouw en uitzendwerk. Overige bijbanen zijn aangemerkt als relevante bijbaan.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 4.2 Samenhang individuele factoren met bruto maandloon starters en bruto maandloon tien jaar na afstuderen, hbo'ers 09-10

* Niet-relevante bijbanen betreft alle bijbanen in de horeca, detailhandel, evenementen, post- en koeriersdienst, landbouw en uitzendwerk. Overige bijbanen zijn aangemerkt als relevante bijbaan.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

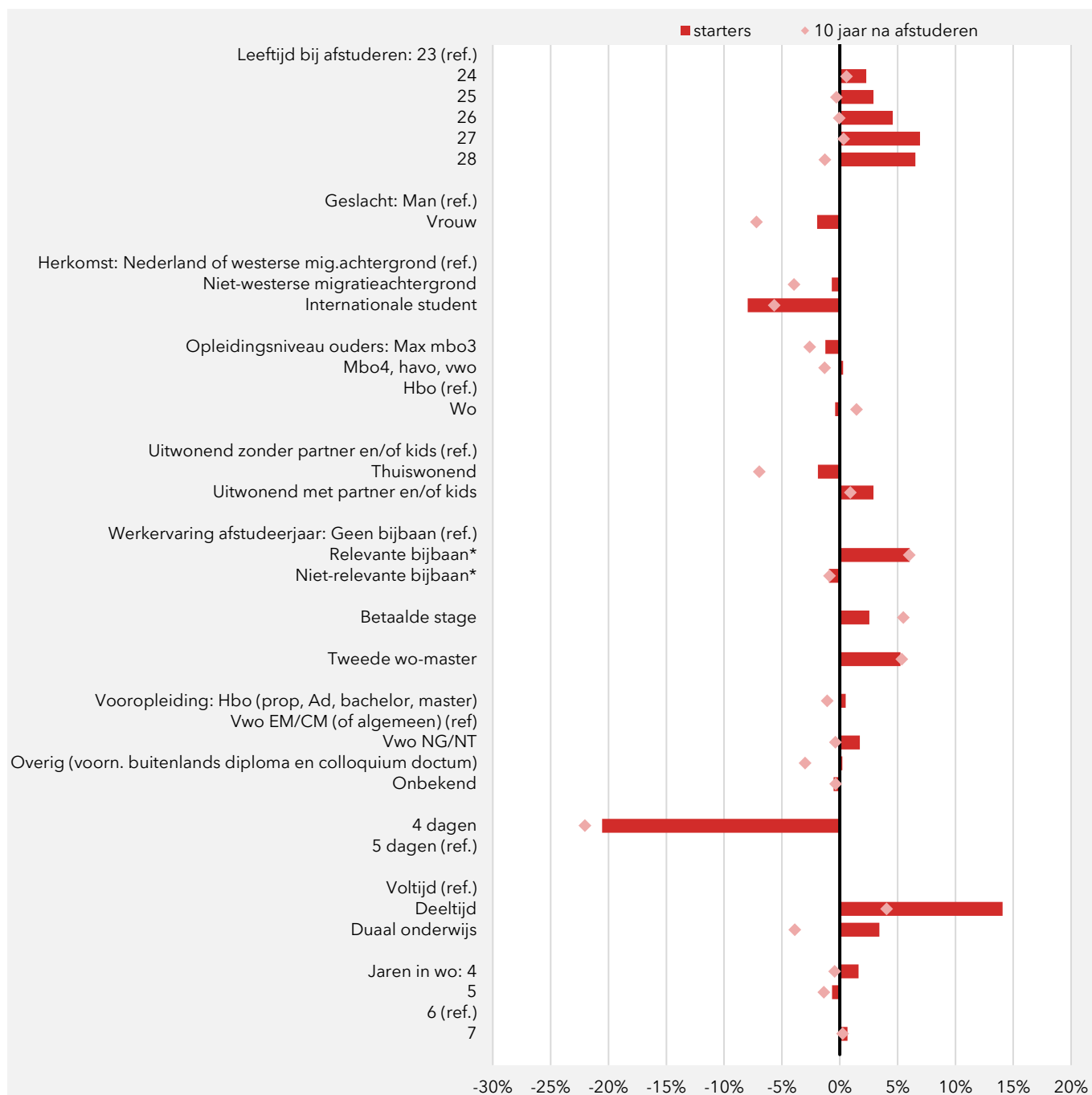
Figuur 4.3 Samenhang individuele factoren met bruto maandloon van starters (wo'ers 18-19)

* Niet-relevante bijbanen betreft alle bijbanen in de horeca, detailhandel, evenementen, post- en koeriersdienst, landbouw en uitzendwerk. Overige bijbanen zijn aangemerkt als relevante bijbaan.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 4.4 Samenhang individuele factoren met bruto maandloon starters en bruto maandloon tien jaar na afstuderen, wo'ers 09-10

* Niet-relevante bijbanen betreft alle bijbanen in de horeca, detailhandel, evenementen, post- en koiersdienst, landbouw en uitzendwerk. Overige bijbanen zijn aangemerkt als relevante bijbaan.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

4.2 Duur tot de eerste substantiële baan

Net als bij het salaris hangt de gevolgde opleiding meer samen met de duur tot een substantiële baan dan persoonskenmerken. Figuur 4.5 en Figuur 4.6 presenteren de invloed van kenmerken op de duur tot de eerste substantiële baan. Hierbij betekent een negatief effect in de figuur dat het minder lang duurt om een substantiële baan te vinden, dit is derhalve een gunstig effect op de arbeidsmarktsituatie. De resultaten volgen uit dezelfde duuranalyses als paragraaf 3.2. Dat betekent dat gecorrigeerd is voor onder andere de gevolgde opleiding en de onderwijsinstelling waaraan de opleiding is gevolgd.

De belangrijkste bevindingen zijn als volgt:

- Oudere afgestudeerden vinden doorgaans sneller een substantiële baan. Het verschil tussen jongere en oudere afgestudeerden is met name zichtbaar in het hbo;
- Vrouwen die een hbo-opleiding hebben afgerond vinden minder snel een substantiële baan dan mannen. In het wo is dit verschil (veel) kleiner;
- Zowel in het hbo als in het wo vinden internationale studenten die hun opleiding hebben afgerond en in Nederland blijven veel minder snel een substantiële baan;
- Afgestudeerden met een niet-westerse migratieachtergrond doen er ten opzichte van afgestudeerden met een Nederlandse achtergrond langer over om een substantiële baan te vinden;
- Het opleidingsniveau van ouders lijkt nauwelijks van invloed op de duur tot een substantiële baan. In het hbo vinden afgestudeerden met lager opgeleide ouders sneller een substantiële baan dan afgestudeerden met hoogopgeleide ouders;
- Uitwonende studenten vinden sneller een substantiële baan dan thuiswonende studenten. Mogelijk is de urgentie om een baan te vinden door hogere woonlasten voor hen hoger;
- Een relevante bijbaan gaat (vooral na een hbo-opleiding) gepaard met een (veel) kortere duur tot een eerste substantiële baan.
- Hbo- en wo-alumni met twee of meer diploma's op zak vinden relatief snel een substantiële baan.
- Langstudeerders in het hbo doen er (gecorrigeerd voor leeftijd) langer over om een substantiële baan te vinden. Bij het wo wordt dit verband niet gevonden.

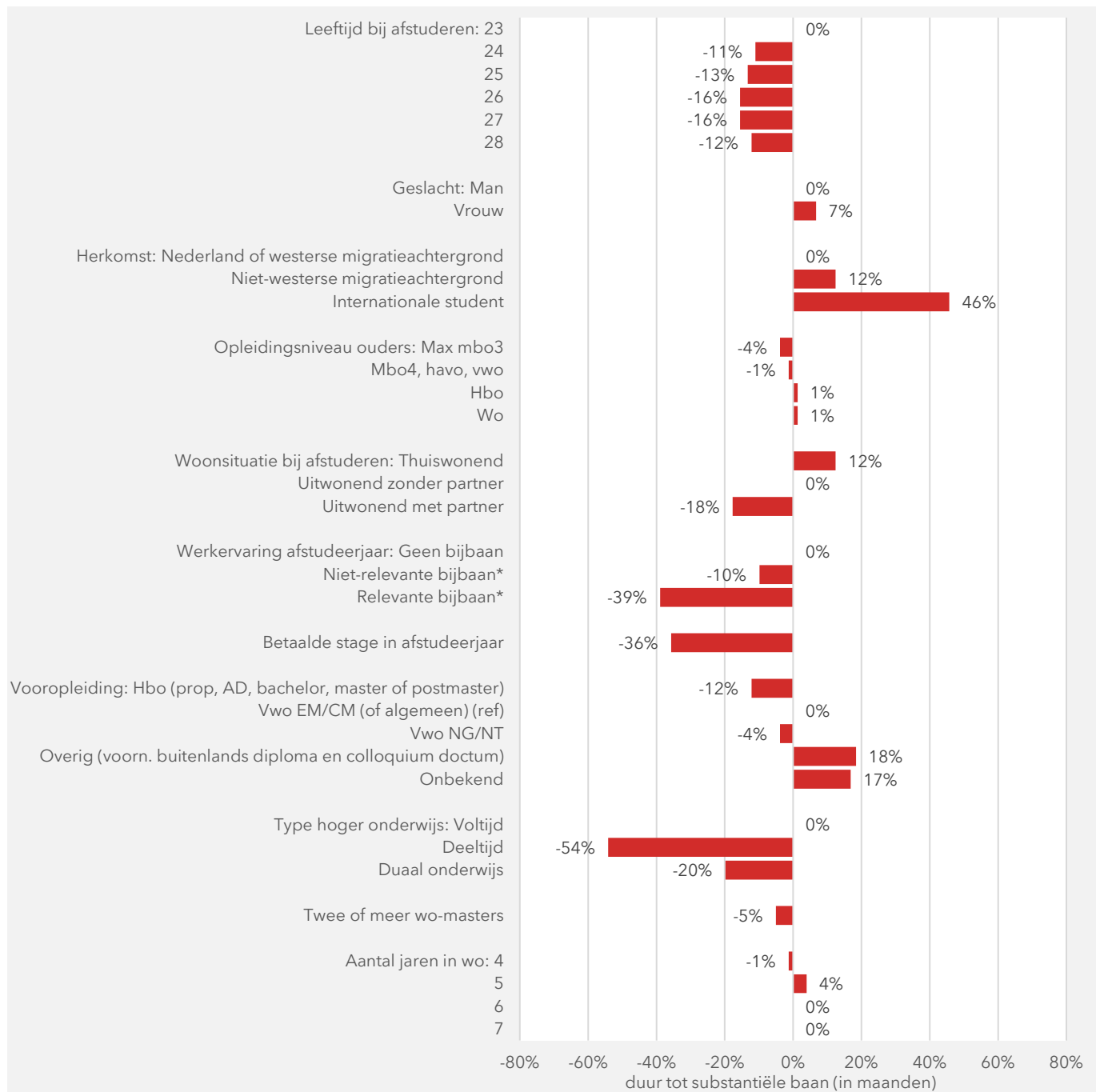
Figuur 4.5 Samenhang individuele factoren met duur tot een substantiële baan, hbo'ers 18-19

* Niet-relevante bijbanen betreft alle bijbanen in de horeca, detailhandel, evenementen, post- en koeriersdienst, landbouw en uitzendwerk. Overige bijbanen zijn aangemerkt als relevante bijbaan.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Figuur 4.6 Samenhang individuele factoren met duur tot een substantiële baan, wo'ers 18-19

* Niet-relevante bijbanen betreft alle bijbanen in de horeca, detailhandel, evenementen, post- en koeriersdienst, landbouw en uitzendwerk. Overige bijbanen zijn aangemerkt als relevante bijbaan.

Bron: CBS Microdata, bewerking SEO Economisch Onderzoek en Elsevier Weekblad (2021)

Bijlage A Onderzoeksverantwoording

Bijlage A.1 Gebruikte databronnen

Databronnen

Voor de analyse van de arbeidsmarktpositie van afgestudeerden is gebruikgemaakt van administratieve data afkomstig uit de Microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).⁴ De Microdata bestaan uit verschillende gegevens die op persoonsniveau te koppelen zijn. In de analyse is gebruikgemaakt van onderwijsdata afkomstig van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), inkomensdata (lonen en uitkeringen) afkomstig van het Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen (UWV) en de Belastingdienst en persoonskenmerken uit de Basisregistratie Personen (BRP).

Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit alle hbo-bachelor en wo-master afgestudeerden in de studiejaar 2000-01 tot en met 2018-19. Met ingang van deze editie zijn ook de afgestudeerden die tijdens hun studie en direct na afstuderen niet stonden ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) meegenomen in het onderzoek. Informatie over het geslacht en de herkomst van deze afgestudeerden is afkomstig van DUO. Tot en met Studie & Werk 2018 beperkte het onderzoek zich tot de afgestudeerden die wel op enig moment ingeschreven hebben gestaan in de Basisregistratie Personen.

Bijlage A.2 Uitkomstmaten en meetmomenten

Uitkomstmaten

Inkomenssituatie

De inkomenssituatie is afkomstig uit het bestand met de sociaaleconomische categorie van personen in een bepaalde maand. Om de sociaaleconomische categorie te bepalen worden alle inkomsten in een maand uit de verschillende inkomstenbronnen die iemand heeft met elkaar vergeleken. In principe bepaalt het hoogste bedrag de sociaaleconomische categorie. Een mogelijke uitzondering hierop is wanneer een persoon is ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Wanneer iemand staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling en maandelijkse inkomsten (exclusief studiefinanciering) heeft die lager zijn dan de lage inkomensgrens voor een alleenstaande krijgt iemand de status 'student'. De lage inkomensgrens lag in 2019 op € 1.090 per maand.

De gegevens met betrekking tot de inkomenssituatie zijn afkomstig van Nederlandse instanties. Inkomsten uit het buitenland van personen die tevens belastingplichtig zijn in het buitenland zijn niet bekend. Met andere woorden, van personen die in het buitenland wonen en geen inkomsten hebben in Nederland is alleen bekend dat zij naar het buitenland zijn vertrokken.

Bruto maand- en uurloon

De gedetailleerde loongegevens zijn bekend voor alle bedrijven en organisaties die in Nederland loonbelasting- en premieplichtig zijn.

⁴ Zie de microdata-catalogus van het CBS voor een uitvoerige beschrijving van de diverse bestanden (<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/maatwerk-en-microdata/microdata-zelf-onderzoek-doen/catalogus-microdata>)

Het bruto maandloon betreft het totale maandelijkse basisloon van een werknemer, afkomstig uit één of meerdere banen. Een werknemer is iemand die in loondienst werkt. Dit betreft zowel 'reguliere' werknemers als Directeur-Groootaandeelhouders (DGA). Het basisloon is een benadering van het contractloon van een werknemer. Het wordt gebruikt om een zo constant mogelijk loonbegrip te hanteren. Onder andere bijzondere beloningen en uitbetaald overwerk worden niet gerekend tot het basisloon. Het uurloon is berekend door het bruto maandloon te delen door het totale aantal basisuren per maand. Daarmee komt het uurloon neer op het contractueel overeengekomen uurloon.

Om de salarisgegevens van afstudeercohorten goed te kunnen vergelijken zijn de maand- en uurlonen gecorrigeerd voor inflatie. Dit is gedaan op basis van de Consumentenprijsindex, zoals gepubliceerd door het CBS.⁵

Substantiële baan

Een substantiële baan voldoet aan de volgende vier voorwaarden:

- Het betreft een baan in loondienst bij een bedrijf dat/een organisatie die in Nederland loonbelasting- en premieplichtig is;
- Er is geen sprake van oproepwerk, uitzendwerk of stages;
- De deeltijdfactor is minimaal 0,6. De deeltijdfactor is de verhouding tussen het aantal gewerkte uren per week en de gebruikelijke voltijdsarbeidsduur per week volgens de CAO;
- Het uurloon is minimaal 1,4 maal het minimumuurloon voor afgestudeerde hbo'ers, en minimaal 1,5 maal het minimumuurloon voor afgestudeerde wo'ers. Die percentages zijn gebaseerd op de loonhoogte waarbij wo- en hbo-afgestudeerden uit het cohort 2007-08 een nagenoeg gelijke duur tot een substantiële baan hadden. Het gaat bij het uurloon om het contractuurloon. Het minimum uurloon voor personen van 23 jaar of ouder van juli 2015 bij een 38-urige werkweek is als uitgangspunt genomen.⁶ Dit uurloon a € 9,16 wordt gebruikt voor de afstudeerders in juli 2015. Door middel van maandelijkse inflatiecorrectie op basis van de Consumentenprijsindex is het minimum uurloon voor andere afstudeermaanden bepaald.

De duur tot een baan (in loondienst) is niet bepaald voor afgestudeerden die:

- Op 1 oktober van het studiejaar direct volgend op het afstudeerjaar staan ingeschreven aan een bekostigde onderwijsinstelling (doorstudeerders);
- Binnen drie maanden na afstuderen zelfstandigheid (DGA, Freelancer, meewerkend gezinslid en Zelfstandigen) als grootste inkomstenbron hebben;
- Binnen anderhalf jaar na afstuderen uitgeschreven worden uit de BRP (bevolking in Nederland) en in de periode daarvoor geen inkomstenbron hebben gehad. Omdat afgestudeerden die direct na afronding van hun studie emigreren vaak verzuimen zich uit te schrijven uit de BRP en het daardoor langer duurt voordat de persoon daadwerkelijk wordt uitgeschreven, is gekozen voor de termijn van anderhalf jaar. Uit verdere analyse blijkt dat deze personen inderdaad binnen anderhalf jaar worden uitgeschreven.

Voor bovenstaande gevallen zou de duur tot een baan oneindig kunnen zijn, omdat zij daar niet naar op zoek zijn geweest.

Vast dienstverband

Om te bepalen of iemand een vast dienstverband heeft wordt gekeken naar de contractsoort van de hoofdbaan van werknemers. De hoofdbaan is de baan met het hoogste bruto maandloon. De contractsoort van DGA's wordt tevens als vast verondersteld.

⁵ Zie [http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83131ned&D1=0-6&D2=0&D3=\(I-39\)-I&VW=T](http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=83131ned&D1=0-6&D2=0&D3=(I-39)-I&VW=T)

⁶ Zie <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2015-10678.html>

Meetmomenten*Salarisgegevens*

Het bruto maandloon, uurloon en het hebben van een vast dienstverband zijn voor alle afgestudeerden geobserveerd in de maand september in het tweede jaar na afstuderen. Zo worden de lonen van het cohort afgestudeerden in september 2018 tot en met augustus 2019 gemeten in september 2020. Voor de afstudeerders in september 2018 is dit twee jaar na afstuderen, voor de afstudeerders in augustus 2019 iets meer dan een jaar na afstuderen. Gemiddeld worden de salarisgegevens geobserveerd ongeveer 15 maanden na afstuderen. De jaarinkomsten uit werk van zelfstandigen waren beschikbaar tot en met 2019. Voor het afstudeercohort 2017-2018 is dit ongeveer een jaar na afstuderen.

Inkomenssituatie

De inkomenssituatie is gemeten in de maand december in het eerste of tweede jaar na afstuderen. Zo wordt de inkomenssituatie van het cohort afgestudeerden in september 2018 tot en met augustus 2019 gemeten in december 2019. Voor de afstudeerders in september 2018 is dit zestien maanden na afstuderen, voor de afstudeerders in augustus 2019 vijf maanden na afstuderen. Gemiddeld wordt de inkomenssituatie geobserveerd ongeveer zes maanden na afstuderen.

"De wetenschap dat het goed is."

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport 2021-69
ISBN 978-90-5220-139-9

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2021 SEO Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit magazine te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.